

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr XXII/215/09
Rady Miejskiej
w Kowalewie Pomorskim
z dnia 26 czerwca 2009 r.

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr XXXVII/315/18
Rady Miejskiej
w Kowalewie Pomorskim
z dnia 26 września 2018 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY
KOWALEWO POMORSKIE**

TEKST STUDIUM

-Część druga-

KIERUNKI ROZWOJU

KOWALEWO POMORSKIE 2008-2009 R.

ZMIANA STUDIUM - 2017/2018 r.

AWJ

AWJ Wojciech Jaworski

ul. Jarmużowa 3, 85-410 Bydgoszcz
tel/fax (0 52) 3277 838
tel. 0 500 114 777
e-mail: a.kujath.jaworska@gmail.com
NIP 554-103-69-92

zespół autorski:

GENERALNY PROJEKTANT

mgr inż. arch. Agnieszka Kujath-
Jaworska

*Wpis na listę członków Północnej Okręgowej
Izby Urbanistów z siedzibą w Gdańsku pod Nr
G – 166/2003*

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

mgr inż. Maria Rudnicka -Tomczak
*Biegły z listy Wojewody Kuj. – Pom. w zakresie
sporządzania ocen oddziaływania na
środowisko nr 110*

STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

mgr Eliza Marcjanik-Żak
konserwator zabytków

Wykonawca zmiany studium – 2017/2018 r.

Pracownia Urbanistyczna AWJ Wojciech Jaworski:

*mgr inż. arch. Agnieszka Kujath-Jaworska posiadająca kwalifikacje do wykonywania
zawodu urbanisty na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uzyskane na podstawie
ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów
budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1946).*

Geofabryka Sp. z o.o. - Prognoza oddziaływania na środowisko.”

**STUDIUM UWARUNKWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY
KOWALEWO POMORSKIE**

**TEKST STUDIUM
KIERUNKI ROZWOJU**

SPIS TREŚCI

strona

IV.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	4
1.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta	4
2.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy	12
3.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	20
4.	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego	23
5.	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	31
6.	Polityka gminy w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku	51
7.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	52
8.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	65
9.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1	67
10.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	68
11.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	69
12.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	70
13.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	70
14.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	73
15.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i nr 153, poz. 1271);	74
16.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	74
17.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	75

IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określają potencjalne możliwości zagospodarowania przestrzeni dla realizacji przyjętych celów poprzez sformułowanie rodzaju i zakresu zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Ustalenie działań niezbędnych dla wprowadzenia tych zmian jest określeniem zasad polityki przestrzennej.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone zostały w formie ustaleń ogólnych odnoszących się do rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego, ustaleń szczegółowych odniesionych do obszarów polityki przestrzennej, z określeniem głównych form użytkowania i kierunków działań na wyodrębnionych (w ramach tych obszarów) terenach.

1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Strefa I – miasto Kowalewo Pomorskie

1.1. Cele i zadania polityki przestrzennej miasta

Podstawowym celem polityki przestrzennej miasta jest wspieranie i kontrolowanie rozwoju przestrzennego gminy. Rozwój przestrzenny powinien być rozwojem zrównoważonym, a więc takim, który uwzględnia potrzeby środowiska, ludności oraz gospodarki.

Kierunki przyjęte w studium są rezultatem zarówno uwarunkowań wewnętrznych, jak również w pewnym stopniu zadań zawartych w innych dokumentach strategicznych, programujących i określających rozwój miasta nie tylko w aspekcie lokalnym, ale i w aspekcie powiązań z obszarem gminy, powiatu, województwa i kraju. Wśród tych dokumentów najistotniejsze znaczenie mają:

- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwalonym przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 czerwca 2003 r. (uchwała nr XI/135/03) miasto Kowalewo Pomorskie znajduje się w III strefie polityki przestrzennej (stanowiącej prawie 26 % pow. województwa), której centralnym ośrodkiem jest Brodnica. Przez gminę Kowalewo Pomorskie, wzdłuż drogi krajowej nr 15 przebiega jedno z trzech pasm aktywności społecznej i gospodarczej. Kowalewo Pomorskie zaliczone zostało do 5 poziomu hierarchii osadniczej, jako pozostałe ośrodki miejskie, których oddziaływanie wykracza poza obszar gminy miejskiej.

Potencjał instytucji obsługi mieszkańców zostanie dostosowany do obszaru oddziaływania i zapotrzebowania na poszczególne usługi, przede wszystkim w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, podstawowej opieki zdrowotnej, kultury i bezpieczeństwa publicznego, obsługi turystyki i rolnictwa oraz wdrażania podstaw wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańców zostanie osiągnięte poprzez:

- podniesienie poziomu wykształcenia,
- podniesienie jakości specjalistycznej opieki medycznej,
- wzrost aktywności sportowej i społecznej.

Plan Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego określa podstawowe kierunki działań w różnych sferach zagospodarowania przestrzennego. Głównym kierunkiem kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego w mieście będzie jego ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń. Wśród podstawowych zadań w tej dziedzinie należy wymienić między innymi poprawę jakości zanieczyszczonych wód Strugi Kowalewskiej.

Dla zachowania dziedzictwa kulturowego konieczne jest kontynuowanie działań w zakresie ochrony walorów krajobrazu kulturowego, między innymi poprzez rewaloryzację historycznego układu urbanistycznego miasta, utrzymania w formie trwałej ruiny pozostałości zamku w Kowalewie Pomorski, wspieranie działań konserwatorskich dla zachowania zabytkowych obiektów sakralnych oraz zespołów dworsko-parkowych.

Za podstawowe zadanie w zakresie rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, ale i aktywizacji społecznej i gospodarczej miasta uważa budowę w parametrach klasy technicznej GP 2/2 (dwujezdniowej) obejścia drogowego Kowalewa Pomorskiego jako fragmentu drogi krajowej nr 15. Budowa tego odcinka otwiera nowe tereny inwestycyjne w granicach miasta, a poprzez to warunkuje rozwój gospodarczy Kowalewa Pomorskiego.

Ponadto proponuje się dostosowanie drogi wojewódzkiej nr 554 do klasy technicznej G. Kierunki rozwoju linii kolejowych dotyczą linii przebiegającej przez Kowalewo Pomorskie nr 353 relacji Poznań – Toruń – Łąwa – Skandawa z dostosowaniem jej do prędkości powyżej 120 km/h.

Głównym celem strategii rozwoju miasta i gminy jest rozwój działalności produkcyjnej i przetwórczej oraz wyższy poziom rozwoju gospodarczego i społecznego. Osiągnięcie tych celów będzie możliwe dzięki przeciwdziałaniu marginalizacji społeczeństwa przy jednoczesnej poprawie poziomu życia mieszkańców gminy.

1.2. W zakresie rozwoju przestrzennego miasta ustala się:

- 1) podział miasta na 6 podstref polityki przestrzennej biorąc pod uwagę zróżnicowanie funkcji dominującej istniejącej i projektowanej (granice podstref przebiegają w znacznej części wzdłuż istniejących bądź projektowanych ciągów komunikacji):
  - centralna - A,
  - przemysłowo-usługowa - B
  - mieszkaniowo-usługowa - C,
  - systemu ekologicznego - D,
  - wielofunkcyjna – E,
  - mieszkaniowa - F
- 2) zasadniczy rozwój przestrzenny miasta w kierunkach północno-zachodnim (os. Brodnickie) oraz południowo-wschodnim;
- 3) kształtowanie rozwoju miasta, jako głównego lokalnego węzła aktywizacji w oparciu o:
  - funkcje mieszkaniowe i usługowe,

- funkcje produkcyjno-usługowe nie kolidujące z wymogami ochrony środowiska,
  - funkcje kulturowe i obsługi ruchu turystycznego,
- 4) ochrona i kształtowanie przestrzeni publicznych,
  - 5) prowadzenie systemowych inwestycji infrastrukturalnych, w tym sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
  - 6) inwestycje komunikacyjne, umożliwiające przekształcenie strukturalne zagospodarowania przestrzennego w obszarze miasta oraz poprawiające warunki ruchu kołowego, w tym przede wszystkim przebudowa drogi krajowej nr 15 wraz z obwodnicą miasta,
  - 7) ochronę i odpowiednie zagospodarowanie zieleni miejskiej tworzącej system ekologiczny miasta,
  - 8) ochronę i kształtowanie układu przestrzennego poprzez opracowanie lokalnego programu rewitalizacji miasta - rewaloryzacja historycznego układu urbanistycznego i jego zabudowy.

1.3. W zakresie rozwoju funkcjonalnego ustala się:

- 1) zmianę w strukturze funkcjonalnej miasta polegającą na ograniczeniu funkcji przemysłowej w samym mieście do podstrefy B na korzyść: rozwoju zabudowy jednorodzinnej oraz usług nieuciążliwych, związanych z obsługą ruchu turystycznego (tranzytowego),
- 2) wielofunkcyjny rozwój strefy centralnej oraz strefy dalszego rozwoju układu przestrzennego, przy działaniach w ich obrębie:
  - w podstrefie centralnej (A) – zachowanie istniejących i kontynuację rozwijanych funkcji ze szczególnym uwzględnieniem porządkowania śródmieścia (rozwój usług ogólnomiejskich – centrotwórczych),
  - w podstrefach dalszego rozwoju układu przestrzennego (podstrefy C, E, F) – kontynuację rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i usług,
- 3) ochronę i kształtowanie systemu ekologicznego miasta z uwzględnieniem dalszego racjonalnego rozwoju funkcji rekreacyjnej (podstrefa D).

1.4. W zakresie rozwoju komunikacji ustala się:

- 1) budowę obwodnicy miasta Kowalewa Pomorskiego - przebudowa drogi krajowej nr 15 wraz z obwodnicą miasta;
- 2) dostosowanie drogi wojewódzkiej nr 554 do klasy technicznej G;
- 3) przebudowę i rozbudowę gminnych ulic lokalnych przede wszystkim w aspekcie obsługi nowych terenów przewidzianych do zainwestowania.

1.5. W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej ustala się:

- 1) rozbudowę sieci wodociągowej zapewniając stały pobór wody nowym odbiorcom,
- 2) rozbudowę sieci kanalizacyjnej i budowę przepompowni ścieków umożliwiających rozwój układu przestrzennego;
- 3) rozbudowę i przebudowę sieci średniego i niskiego napięcia wraz z budową kolejnych stacji transformatorowych, zapewniających dostarczanie energii elektrycznej o odpowiednich parametrach;
- 4) w zabudowie jednorodzinnej zalecane stosowanie systemów grzewczych preferujących paliwa ekologiczne.

1.6. Ustalenia szczegółowe – strefy polityki przestrzennej

a) PODSTREFA A – CENTRALNA, obejmuje zróżnicowane funkcjonalnie obszary zabudowane o ukształtowanym układzie przestrzennym oraz obszary przyległe o zaawansowanych i rozpoczętych procesach urbanizacji.

Główne kierunki polityki przestrzennej to:

- modernizacja zabudowy,
- przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne mające na celu rozwój funkcji śródmiejskich,
- kontynuacja zabudowy na terenach obowiązujących planów miejscowych,
- zamiar sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach potencjalnych terenów rozwojowych oraz już zainwestowanych w celu wprowadzenia zasad kształtowania przestrzeni,
- usprawnienie układu komunikacyjnego,

Dla strefy ustala się:

- 1) jako wiodącą, funkcję usługowo-mieszkaniową,
- 2) sukcesywną likwidację funkcji sprzecznych z funkcją wiodącą
- 3) podnoszenie walorów architektoniczno-użytkowych zabudowy przewidzianej do zachowania,
- 4) kontynuowanie przekształceń zabudowy staromiejskiej, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę (przy zachowaniu wymogów ochrony konserwatorskiej) w celu zwiększenia intensywności zabudowy, poprawy struktury funkcjonalnej, standardów techniczno-użytkowych i estetyki śródmieścia,
- 5) rozwój śródmiejskiej struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- 6) kształtowanie centrum usługowego miasta poprzez przekształcenia mające na celu koncentrację usług centrotwórczych (publicznych i komercyjnych),
- 7) realizacja ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, na których one obowiązują,

b) PODSTREFA B – PRZEMYSŁOWO-SKŁADOWA, przewidziana do zachowania części zagospodarowania zgodnego z funkcją oraz przekształceń i uzupełnień, dla której ustala się:

- 1) jako funkcję uzupełniającą działalność gospodarczą produkcyjno-usługową,
- 2) ograniczenie uciążliwości istniejących i nowo lokalizowanych zakładów do granic użytkowania,
- 3) obowiązek stosowania środków technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko i zdrowie ludzi,
- 4) ograniczenie wycinki istniejącego drzewostanu oraz utworzenie naturalnej izolacji od obszarów mieszkaniowo-usługowych,
- 5) realizację ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, na których one obowiązują – wskazane na rysunku studium,
- 6) zamiar sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z rysunkiem studium, w celu porządkowania oraz określenia zasad kształtowania przestrzeni,

- 7) zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy,
- 8) przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej,
- 9) dopuszcza się uzupełniającą funkcję usług sportu i rekreacji.

c) PODSTREFA C – MIESZKANIOWO-USŁUGOWA przewidziana do rozwoju dotychczasowych funkcji, dla której ustala się:

- 1) jako funkcję wiodącą – budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne,
- 2) funkcję uzupełniającą – usługowo-handlową,
- 2) przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej,
- 3) tereny wskazane do urbanizacji, objęte zamiarem sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - zgodnie z rysunkiem studium, pod zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem usług nieuciążliwych, w których należy uwzględnić zróżnicowane warunki gruntowo-wodne oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów wskazane w niniejszym studium a także projektowaną obwodnicę miasta;
- 4) realizację ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, na których one obowiązują – wskazane na rysunku studium,

d) PODSTREFA D – SYSTEMU EKOLOGICZNEGO

Obejmuje istniejący system przyrodniczy miasta oraz obszary przewidziane do przekształceń i jego współtworzenia. Główne działania to kształtowanie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu oraz ochrona przed zabudową, możliwość urządzenia publicznych terenów rekreacyjnych i spacerowych z towarzyszącą infrastrukturą i małą architekturą.

PODSTREFA E – WIELOFUNKCYJNA, z istniejącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną, usługami, handlem oraz obiektami użyteczności publicznej, dla której ustala się:

- 1) w odniesieniu do terenów wskazanych do urbanizacji ustala się:
  - zamiar sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których należy uwzględnić:
    - zróżnicowane warunki gruntowo-wodne,
    - zabudowę jednorodzinną o zróżnicowanym układzie,
    - zróżnicowanie standardów zabudowy, przyjmując dla zabudowy wolnostojącej znaczny udział działek o wielkości min. 800 m² z wysokim udziałem zieleni,
    - zastosowanie jednolitych dachów dla wyodrębnionych zespołów zabudowy,
    - zakaz lokalizacji terenów produkcyjnych, składów, hurtowni itp.,
  - w odniesieniu do terenów zainwestowanych ustala się:
    - jako funkcję wiodącą mieszkaniową,
    - jako funkcję uzupełniającą – usługową,
    - możliwość przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich,
  - realizację ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, na których one obowiązują – wskazane na rysunku studium.

e) PODSTREFA F – MIESZKANIOWA, dla strefy ustala się:

- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (zabudowa kolejowa);
- adaptacje i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem odpowiednich wymogów ochrony konserwatorskiej,
- koncentrację zabudowy mieszkaniowej w granicach terenów zainwestowanych oraz tereny wskazane do urbanizacji, objęte zamiarem

sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – wskazane na rysunku z równoczesnym zabezpieczeniem potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej,

- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalizację funkcji usługowo-produkcyjnej mając na uwadze potrzebę ochrony istniejącego środowiska przyrodniczego i ochronę funkcji mieszkaniowej.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy

2.1.Cele i zadania polityki przestrzennej gminy

Podstawowym celem polityki przestrzennej gminy jest wspieranie i kontrolowanie rozwoju przestrzennego gminy. Rozwój przestrzenny powinien być rozwojem zrównoważonym, a więc takim, który uwzględnia potrzeby środowiska, ludności oraz gospodarki.

Kierunki przyjęte w studium są rezultatem zarówno uwarunkowań wewnętrznych, jak również w pewnym stopniu zadań zawartych w innych dokumentach strategicznych, programujących i określających rozwój gminy nie tylko w aspekcie lokalnym, ale i w aspekcie powiązań z obszarem miasta, powiatu, województwa i kraju. Wśród tych dokumentów najistotniejsze znaczenie mają:

- Strategia Rozwoju Woj. Kujawsko-Pomorskiego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwalonym przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 czerwca 2003 r. (uchwała nr XI/135/03) gmina Kowalewo Pomorskie znajduje się w III strefie polityki przestrzennej, stanowiącej prawie 26 % pow. województwa), której centralnym ośrodkiem jest Brodnica. Przez gminę Kowalewo Pomorskie przebiega jedno z trzech pasm aktywności społecznej i gospodarczej – wzdłuż drogi krajowej nr 15. Realizacja polityki przestrzennej w strefie spowoduje intensyfikację gospodarki rolnej oraz politykę rozwoju

wielokierunkowego obejmującego gospodarkę rolną, leśną i turystyczną. Kierunki zagospodarowania koncentrują się przede wszystkim na powiązaniu strefy z ośrodkami centralnymi województwa, rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolnego i działania na rzecz poprawy środowiska przyrodniczego i wyposażenia infrastrukturalnego. Efektem tych działań powinno być podniesienie jakości życia mieszkańców strefy i wyrównanie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego.

Zgodnie z tymi politykami południowo-zachodnie krańce gminy są wskazane jako obszary aktywizacji rolnictwa. Gmina stanowi ponadto obszar przewidziany do ochrony przed użytkowaniem nierolniczym. Podstawowym czynnikiem aktywizacji gospodarczej gminy będzie również budowa autostrady A1 oraz przebudowa w granicach gminy drogi krajowej nr 15 do parametrów klasy technicznej GP 2/2 (dwujezdniowej) wraz z budową obejścia drogowego miasta Kowalewo Pomorskie. Realizacja tych przedsięwzięć warunkuje restrukturyzację gospodarki gminy w kierunku działalności rolniczych.

Głównym celem strategii rozwoju miasta i gminy jest rozwinięta działalność produkcyjna i przetwórcza oraz wyższy poziom rozwoju gospodarczego i społecznego. Osiągnięcie tych celów będzie możliwe dzięki przeciwdziałaniu marginalizacji społeczeństwa przy jednoczesnej poprawie poziomu życia mieszkańców gminy. Prawidłowe kształtowanie sieci osadniczej, koncentracja zabudowy, dostępność komunikacyjna, zrównoważony rozwój przestrzeni produkcyjnej również wzmocni osiągnięcie tych celów. Na tej podstawie w gminie Kowalewo Pomorskie można wyróżnić podstawowe cele polityki przestrzennej:

- restrukturyzacja wiejskich obszarów osadniczych;
- ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych;
- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej i obsługi mieszkańców;
- wzmocnienie funkcji produkcyjnych, szczególnie w otoczeniu działalności rolniczych.

2.2. Ustalenia ogólne

- 1) rozwój rolnictwa i osadnictwa jako funkcji podstawowych oraz działalności produkcyjno-usługowej i turystyki jako funkcji uzupełniających, ,
- 2) podział terenów wiejskich gminy na 4 strefy o zróżnicowanej polityce przestrzennej:
  - miasto Kowalewo Pomorskie – I
  - wielofunkcyjna – II

- rolniczo – osadnicza – III
  - mieszkaniowo-rekreacyjna IV
- 3) w zakresie rolnictwa ustala się:
- promowanie wielofunkcyjnego rolnictwa na terenach o zróżnicowanej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
  - promowanie rolnictwa ekologicznego o charakterze biologicznym z zastosowaniem takich metod produkcji, które zapewniają realizację ekonomicznych celów rolników, a przy tym nie obciążają środowiska naturalnego (rolnictwo biologiczno-dynamiczne i biologiczno-organiczne),
  - ochrona trwałych użytków zielonych przed degradacją i dewastacją poprzez użytkowanie rolnicze zgodne z ich naturalnym przeznaczeniem (zakaz przeznaczania na grunty orne),
  - rozwój agroturystyki w oparciu o rekreacyjne walory środowiska przyrodniczego i zasoby mieszkaniowe gospodarstw rolnych,
  - wyłączenie gruntów o najniższej bonitacji z użytkowania rolnego,
  - maksymalne ograniczenie lokalizacji bezściółowych ferm tuczu zwierząt mogących negatywnie oddziaływać na środowisko,
  - na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejących wartości kulturowych oraz środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar;
- 4) w zakresie leśnictwa ustala się:
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej polegającej na integrowaniu celów gospodarczych z aktywną ochroną przyrody,
  - zwiększenie powierzchni leśnej poprzez dolesienia na gruntach nieprzydatnych rolniczo w oparciu o zweryfikowaną granicę rolno-leśną,
- 5) w zakresie działalności produkcyjno-usługowej ustala się:
- możliwość rozwoju działalności na bazie rekonstruowanej zabudowy,
  - możliwość nowych lokalizacji dla potrzeb działalności produkcyjno-usługowej, według ustaleń szczegółowych,
- 6) w zakresie funkcji turystycznej ustala się:

- rozwój krajoznawstwa oraz turystyki kwalifikowanej na bazie walorów krajobrazowych a także istniejących terenów turystyczno-rekreacyjnych,
  - wytrasowanie szlaków do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej,
  - rozwój gospodarstw agroturystycznych na bazie istniejącej zabudowy,
  - możliwość adaptacji byłych siedlisk na cele letniskowe oraz lokalizacji usług turystyczno-rekreacyjnych,
- 7) w zakresie komunikacji i transportu ustala się konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania i dalszego rozwoju transportu drogowego, kolejowego w oparciu o istniejącą i projektowaną sieć komunikacyjną,
- 8) w zakresie osadnictwa ustala się:
- zachowanie istniejącej zabudowy z możliwością modernizacji i rozbudowy w obrębie istniejących siedlisk,
  - koncentrację zabudowy mieszkaniowo-usługowej na wskazanych terenach,
  - możliwość lokalizacji zabudowy rezydencjonalnej na warunkach określonych w ustaleniach szczegółowych,

2.3. Ustalenia szczegółowe – strefy polityki przestrzennej

Strefa I - miasto Kowalewo Pomorskie

Opisano w pkt. 1 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta

Strefa II - wielofunkcyjna

Obejmuje centralną część gminy po obu stronach drogi krajowej nr 15.

Dla strefy ustala się:

- stworzenie wielofunkcyjnego obszaru o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, centralnym w odniesieniu do obszaru gminy, skupiającym tereny inwestycyjne, usługi związane z obsługą ruchu tranzytowego i turystycznego, działalności rzemieślniczej, handlowo-usługowej, oraz funkcji mieszkaniowej,
- utrzymanie rezerw terenu pod obejścia drogowe,
- lokalizację pomorskiej specjalnej strefy ekonomicznej, utworzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 marca 2008 r. (Dz. U. Nr 42, poz. 242) zmieniającym rozporządzenie w sprawie pomorskiej specjalnej strefy ekonomicznej – wskazana na rysunku studium, z dopuszczeniem jej

- powiększenia,
- dopuszczenie lokalizacji parkingów w ramach obsługi, łączonych z bazą usług gastronomicznych opartą między innymi o istniejącą zabudowę, z dopuszczeniem jej rozbudowy i przebudowy,
  - rozbudowę i budowę urządzeń z zakresu infrastruktury technicznej w celu ochrony środowiska przyrodniczego na warunkach określonych w ustaleniach ogólnych,
  - przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów,
  - koncentrację zabudowy mieszkaniowej i usługowej, nieuciążliwej (handel) w istniejących skupiskach wsi i potencjalnych terenach rozwojowych zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na terenach, na których one obowiązują – wskazane na rysunku,
  - tereny wskazane do urbanizacji, objęte zamiarem sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – wskazane na rysunku,
  - na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejących wartości kulturowych oraz środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar,
  - dla terenów wskazanych do urbanizacji - zgodnie z rysunkiem studium, docelowo dopuszcza się możliwość utworzenia drugiej aglomeracji ściekowej (po spełnieniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych) lub włączenie do aglomeracji Kowalewo Pomorskie.

Strefa III – rolniczo – osadnicza

Przewidziana do utrzymania funkcji osadniczo-rolniczej z możliwością rozwoju aktywizującego działalność gospodarczą gminy.

Dla strefy ustala się:

- przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem odpowiednich wymogów ochrony konserwatorskiej i archeologicznej,
- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy siedliskowej na terenach rolnych w oparciu o obowiązujące przepisy,
- wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej oraz terenów rekreacyjno-turystycznych w granicach terenów zainwestowanych oraz terenów wskazanych do urbanizacji, objętych zamiarem sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – zgodnie z rysunkiem studium,
- na pozostałych terenach utrzymanie funkcji rolniczej z dążeniem do podnoszenia poziomu organizacji produkcji,
- możliwość zalesiania gruntów rolnych o niskiej przydatności produkcyjnej,
- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalizację funkcji usługowo-produkcyjnej mając na uwadze potrzebę ochrony istniejącego środowiska przyrodniczego, a tym samym jakość produkcji rolnej,
- na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejących wartości kulturowych oraz środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar,
- dopuszcza się rozwój działalności gospodarczych związanych z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolno-spożywczym,
- na terenach rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej gleb dopuszcza się eksploatację kopalni pospolitych na podstawie uzyskanych koncesji geologicznych,

- dla terenów wskazanych do urbanizacji - zgodnie z rysunkiem studium, docelowo dopuszcza się możliwość utworzenia drugiej aglomeracji ściekowej (po spełnieniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych) lub włączenie do aglomeracji Kowalewo Pomorskie,
- złóże kruszywa naturalnego „MLEWO V” obejmujące tereny działek oznaczonych nr geod. 200 i 201/3 położonych w obrębie ewidencyjnym Mlewo /Decyzja znak: ŚG-V.7427.8.2017 z dnia 05.06.2017 r. Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego/.

Strefa IV - mieszkaniowo – rekreacyjna

Obejmująca wschodnio-południową część gminy. Ustala się jako wiodącą funkcję mieszkalnictwa, budownictwa rezydencjalnego, bez wprowadzenia uciążliwej (zakłady produkcyjne) działalności gospodarczej. Ze względu na częściowe położenie w Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz występujące jeziora w strefie wprowadza się uzupełniającą funkcję turystyczno-rekreacyjną.

Dla strefy ustala się:

- wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej jako docelowej funkcji wiodącej – Pruska Łąka, cz. Borówna i Nowego Dworu,
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji,
- zakaz zabudowy na terenach leśnych, z wyjątkiem obiektów i infrastruktury na potrzeby służb leśnych,
- przystosowanie do przyjęcia wzmożonego ruchu turystycznego (turystyka podmiejska, formy krajoznawcze) poprzez wyznaczenie tras turystycznych, szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych. Obszar ten winien również służyć również funkcji edukacyjnej,
- konieczność opracowania planu zagospodarowania ciągu jezior ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego, w oparciu o istniejące siedliska (agroturystyka) bądź potencjalne obiekty świadczące usługi z zakresu turystyki,

- wykorzystanie jezior dla potrzeb turystyki zorganizowanej z jednoczesnym zabezpieczeniem odpowiedniej infrastruktury (kąpielisko, place zabaw, stanica itp.)
- przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej,
- tereny wskazane do urbanizacji – wskazane na rysunku studium, objęte zamiarem sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu realizacji nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej, rezydencjonalnej lub rekreacyjno-turystycznej (letniskowej), które należy sukcesywnie sporządzać z równoczesnym zabezpieczeniem potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej,
- rozbudowa i budowa urządzeń z zakresu infrastruktury technicznej w celu ochrony środowiska przyrodniczego na warunkach określonych w ustaleniach ogólnych,
- dla terenów wskazanych do urbanizacji - zgodnie z rysunkiem studium, docelowo dopuszcza się możliwość utworzenia drugiej aglomeracji ściekowej (po spełnieniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych) lub włączenie do aglomeracji Kowalewo Pomorskie.
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej zgodnie z przydatnością gruntów oraz warunkami określonymi w ustaleniach ogólnych, dążąc do zachowania zrównoważonego rozwoju,
- dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy siedliskowej w oparciu o obowiązujące przepisy,
- zakaz lokalizacji obiektów znacząco oddziałujących na środowisko,
- rezerwa terenowa pod autostradę A1 (w budowie),
- na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejących wartości kulturowych oraz środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania

generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar,

- na terenach rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej gleb dopuszcza się eksploatację kopalin pospolitych na podstawie uzyskanych koncesji geologicznych.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Na działkach budowlanych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i rezydencjonalną oraz zabudowę letniskową:

- 1) minimalna powierzchnia działki:
  - pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – min. 800 m²,
  - pod zabudowę rezydencjonalną – min. 2000 m²,
  - pod zabudowę letniskową – min. 500 m²
- 2) maksymalny stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej nie może przekraczać 0,3;
- 3) maksymalna wysokość zabudowy:
  - mieszkaniowej jednorodzinnej - 12,0 m (do dwóch kondygnacji nadziemnych w tym poddasze użytkowe)
  - mieszkaniowej wielorodzinnej – 15,0 m (do czterech kondygnacji w tym poddasze użytkowe)
  - letniskowej indywidualnej – 6,0 m (parter z dopuszczeniem poddasza użytkowego)
- 4) wymóg wyznaczenia na terenie działki budowlanej co najmniej jednego miejsca postojowego dla samochodu osobowego na rodzinę;
- 5) zabudowa na jednej działce budowlanej powinna stanowić harmonijny zespół i nawiązywać do siebie architektonicznie;
- 6) dachy:
  - w zwartej zabudowie nawiązujące do istniejących w sąsiedztwie,
  - w zabudowie rozproszonej a także w przypadku zabudowy rezydencjonalnej (na dużych działkach) – określenie geometrii dachu na etapie opracowania miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego bądź decyzji o warunkach zabudowy,

Na nowo wydzielanych działkach budowlanych przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową (rzemieślniczą):

- 1) zachowania powierzchni każdej wydzielonej działki:
  - co najmniej 1500 m² – jeżeli wiąże się to z lokalizacją dodatkowych budynków warsztatowych bądź usługowych,
  - dopuszcza się podział na mniejsze działki ok. 1000 m² (jeżeli nie występuje potrzeba lokalizacji innych budynków oraz w terenach skoncentrowanej zabudowy wsi) z zachowaniem ustaleń dotyczących obsługi komunikacji, możliwość łączenia funkcji usługowej i mieszkaniowej w jednej bryle;
- 2) maksymalny stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej nie może przekraczać 0,6;
- 3) wymóg wyznaczenia na terenie działki budowlanej, co najmniej jednego miejsca postojowego dla samochodu osobowego na rodzinę, a dla handlu, innych usług lub rzemiosła w ilości wykluczającej potrzebę parkowania pojazdów na terenie przyległych dróg publicznych – min. 1 miejsce postojowe na 30 m² ww. funkcji; ww. parametry nie dotyczą strefy zabudowanej miasta;
- 4) zabudowa na jednej działce budowlanej powinna stanowić harmonijny zespół i nawiązywać do siebie architektonicznie;

Na nowo wydzielanych działkach budowlanych przeznaczanych do rozwoju funkcji produkcyjnych i usługowych:

- Ograniczenie uciążliwości do granic działki bez względu na lokalizację obiektów,
- Ogranicza się lokalizację tymczasowych obiektów usługowych i gospodarczych,
- Zabezpiecza się odpowiednią liczbę miejsc parkingowych w granicach działki,
- Ustala się minimalny wskaźnik udziału powierzchni biologicznie czynnej w zagospodarowaniu działki na 20 %,

- W przypadku świadczenia usług dla ludności nakazuje się przystosowanie zagospodarowania terenu dla osób niepełnosprawnych,
- Ogranicza się lokalizację instalacji stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnych awarii oraz działalność związaną ze stosowaniem substancji niebezpiecznych,
- Proponuje się wprowadzenie zieleni izolacyjnej dla terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych.

Tereny wyłączone z zabudowy

Studium wskazuje tereny objęte zakazem i ograniczeniem zabudowy na podstawie przepisów odrębnych:

- Linie energetyczne wysokiego napięcia – przepisy energetyczne określają strefy ochronne i ograniczenia zabudowy w pasach linii energetycznych wysokiego napięcia, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dla linii energetycznych wysokich napięć ustala się 17,5 metrów z każdej strony dla linii 110 kV oraz 34 metry z każdej strony dla linii 400 kV,
- obszary znajdujące się wzdłuż dróg wyłączone z zabudowy (obszar zabudowany/niezabudowany) – Ustawa o drogach publicznych:
  - o krajowa – 10/25 m,
  - o wojewódzka, powiatowa – 8/20 m,
  - o gminna – 6/15 m,
- Sieci gazowe na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. (Dz. U. 97, poz. 1055 z 2001 r.) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe,
- Obszary użytków ekologicznych, których ochrona wynika z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Obszar równiny biogenicznej jako cennego elementu ekosystemu miasta,
- W obszarach chronionego krajobrazu ograniczenia prawne wynikają z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzenia Nr 12 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu;
- Obszary użytków ekologicznych, których ochrona wynika z przepisów ww. ustawy o ochronie przyrody;

- nierolnicze i nieleśne poza obszarami, dla których zamierza się sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem zabudowy związanej z produkcją odpowiednio rolną lub leśną,
- tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (tereny górnicze).

W/w ograniczenia i zakazy są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Postępowanie w zakresie wydawania decyzji o warunkach zabudowy wiąże przepisy odrębne. Ograniczenia i zakazy nie dotyczą inwestycji związanych z budową urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

MIASTO

Na terenie miasta nie występują lokalne zasoby środowiska naturalnego określone na podstawie przepisów odrębnych. Przez miasto przebiega obszar równiny biogenicznej ukształtowany w wyniku osuszenia dwóch jezior. Ze względu na wysokie walory środowiskowe powinien on być chroniony przed zainwestowaniem, tym bardziej, że warunki fizjograficzne dla tego terenu, określające możliwości zabudowy, są niekorzystne.

GMINA

Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu „Doliny Drwęcy”, obejmuje południowy i południowo-zachodni fragment gminy. Swoim zasięgiem obejmuje: południową część gruntów wsi Nowy Dwór, płd.-zachodnią część gruntów wsi Borówno, płd.-zachodnią część gruntów wsi Wielka Łąka, płd.-zachodnią i płd. część gruntów wsi Pruska Łąka, płd. część gruntów wsi Szewa, płd. część gruntów wsi Chełmonie, płd. część gruntów wsi Chełmoniec. Ogólna powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu „Doliny Drwęcy” wynosi 66201,0 ha, z tego w gminie Kowalewo 1681,0 ha (2,5 % powierzchni ogólnej obszaru).

Obszar chronionego krajobrazu „Zgniłka – Wieczno – Wronie” – w jego zasięgu znajduje się północno-wschodni, niewielki obszarowo fragment gminy. Na ogólną powierzchnię 1 1140,0 ha, w gminie Kowalewo w/w obszar chronionego krajobrazu zajmuje 15,0 ha (0,01 % swojej powierzchni ogółem). Obszar ten chroni największy na tym terenie kompleks torfowiskowy ze zbiorowiskami roślinnymi i szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, największe na terenie Pojezierza Chełmińskiego jezioro Wieczno o dobrej jakości wody, użytkowane rekreacyjnie i będące jednocześnie miejscem lęgowym ptactwa oraz kompleks leśny z rezerwatem przyrody „Wronie”.

Powyższe obszary chronionego krajobrazu podlegają zasadom określonym w Rozporządzeniu Nr 12 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 72, poz. 1376- z późn.zm.).

Użytki ekologiczne

W rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 92, poz. 880 z dnia 30 kwietnia 2004 r.), użytki ekologiczne stanowią pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Gospodarka na tych obszarach powinna zmierzać do zapewnienia takich warunków środowiska, które gwarantują zachowanie cennych biotopów. W przypadku istnienia elementów degradujących (np. składowisk śmieci, oczyszczalni ścieków, arterii komunikacyjnych), działanie powinno zmierzać do zminimalizowania ich oddziaływania na drodze rozwiązań technicznych lub prawnych. Użytki ekologiczne powinny być chronione przede wszystkim przed działaniami dewastacyjnymi, wysypywaniem śmieci, odprowadzeniem ścieków, plantowaniem itp.

Na terenie gminy Kowalewo, za użytki ekologiczne uznane zostały następujące obszary:

Użytki ekologiczne – gmina Kowalewo Pomorskie.

Miejscowość	Obręb leśny	Oddział, pododdział leśny	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Pow. w ha	Opis
Wielka Łąka	Leśno	163i, 165g	Wielka Łąka	163/3LP 165/1LP	2,41	zatorfiona rynna porośnięta roślinnością zaroślową
Nowy Dwór	Leśno	133f	Nowy Dwór	133/1LP	0,67	bezodpływowe

						zagłębienie porośnięte roślinnością szuwarową
Wielka Łąka	Leśno	158m	Wielka Łąka	158/8LP 158/9LP	0,38	zatorfione zagłębienie porośnięte roślinnością szuwarową
Wielka Łąka	Leśno	158m	Wielka Łąka	158/10LP 158/11LP	0,32	zatorfione zagłębienie porośnięte roślinnością szuwarową

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 1/2004 z dnia 19 stycznia 2004 r. w stosunku do użytków ekologicznych zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;
- zaśmiecania obiektu i terenów wokół niego;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- lokalizacji budownictwa lotniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu;
- wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy, ochroną, jako pomniki przyrody (tytułem ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 95, poz. 880) objęto 7 pozycji rejestru (23 drzewostany).

Pomniki przyrody – gmina Kowalewo Pomorskie.

Lp.	Lokalizacja	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Il. szt.	Obw. na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Wiek [lat]
1.	Kiełpiny (przy byłej szkole)	Dąb	<i>Quercus</i>	8	190-290	200-230	100
2.	Piątkowo (w parku)	Dąb	<i>Quercus</i>	1	400	260	250
		Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	1	350	260	200
3.	Chełmonie (w parku)	Dąb pospolity odm. czerwonołistna	<i>Quercus rober</i>	1	326	170	150
		Dąb pospolity odm. czerwonołistna	<i>Quercus rober</i>	1	334	190	150
		Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	2	310	160	150
		Kasztanowiec	<i>Aesulus</i>	1	310	160	150
4.	Pluskowęsy (w parku)	Dąb	<i>Quercus</i>	1	337	200	200
5.	Mlewiec (w parku)	Dąb	<i>Quercus</i>	4	292-353	160-200	180
6.	Borek	Lipa	<i>Tilia</i>	1	-	-	-
7.	Chełmonie (przy kościele)	Lipa	<i>Tilia</i>	2	-	-	-

Zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody, ochrona powyższych pomników polega na:

- stosowaniu zakazów i wycinania, niszczenia lub uszkodzenia drzew,
- zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści,
- zanieczyszczenia terenu w pobliżu drzew,
- umieszczania tablic, napisów i innych znaków oraz wznoszenia budowli w pobliżu drzew.

Obszary objęte ochroną z tytułu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne	Wskazane użytkowanie rolnicze. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze przekracza 0,5 ha – wymagają uzyskania zgody właściwego ministra.
Trwałe użytki zielone	Tereny wymagają na ogół okresowej regulacji stosunków wodnych.

wykształcone na glebach pochodzenia organicznego	należy unikać melioracji polegających tylko na odwadnianiu. Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania dopuszczalna jedynie w uzasadnionych przypadkach. Wymagana jest zgoda wojewody, stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, na zmianę przeznaczenie obszaru o zwartej powierzchni powyżej 1 ha.
Grunty leśne	Należy ograniczyć przeznaczenie na cele nieleśne, ograniczać szkodliwą działalność powstającą w skutek działalności nieleśnej oraz poprawiać wartość użytkową i zapobiegać obniżaniu produktywności. Zmiana użytkowania wymaga zgody, stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ministra właściwego do spraw środowiska w przypadku gruntów leśnych Skarbu Państwa, a w przypadku pozostałych gruntów leśnych marszałka województwa.

Obszary ochrony strefy ochronnej ujęć wody „Drwęca – Jedwabno”	Na terenie pośredniej strefy ochronnej ujęć wody zgodnie z przepisami prawo wodne zakazuje się urządzenia przyzmy kiszonkowych, z wyjątkiem przyzmy o szczelnym podłożu i odległości powyżej 100 m od brzegu cieku lub jeziora, urządzenia obiektów intensywnej hodowli ryb pstrągowych i karpowych, lokalizowania nowych cmentarzy, składowisk odpadów i wylewisk komunalnych i przemysłowych, grzebienia zwierząt, grzebienia w ziemi chemicznych środków ochrony roślin oraz opakowań po nich, lokalizowania parkingów w odległościach mniejszych niż 100 m od brzegów rzek i jezior, składowania i magazynowania odchodów zwierzęcych w urządzeniach nie gwarantujących zabezpieczenia wód powierzchniowych podziemnych przed zanieczyszczeniem, lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz obiektów, które mogłyby zagrozić zasobom wód podziemnych i powierzchniowych, budowy ośrodków wypoczynkowych bez kompletnej sieci wodno kanalizacyjnej, budowy nowych obiektów inwentarskich usługowych w odległości mniejszej niż 100 m od brzegów rzek i jezior. Zakaz ten nie dotyczy modernizacji obiektów istniejących oraz budynków mieszkalnych i usług nieuciążliwych w granicach zwartej zabudowy, wydobywania żwiru, piasku i innych materiałów z wód, wykonywania robót melioracyjnych bez uzgodnienia z Toruńskimi Wodociągami Sp. z o.o., przechowywania odpadów promieniotwórczych, lokalizowania magazynów płynnych produktów ropopochodnych, stacji paliw i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu, o znaczeniu ponadlokalnym, budowy ujęć wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowo nakazuje się na terenie strefy pośredniej uporządkowanie stanu sanitarnego posesji przez ich właścicieli, przede wszystkim gnojowników i innych nieczystości z terenów przybrzeżnych rzek w pasie do 100 m zagrażających czystości wód powierzchniowych, wykonanie kanalizacji sanitarnej miejscowości odprowadzającej ścieki do oczyszczalni a na terenach zabudowy rozproszonej zlikwidowanie odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu.
--	--

Obszary objęte ochroną z tytułu ustawy Prawo Wodne

Ujęcia wody „Drwęca – Jedwabno” posiadają wyznaczone na podstawie Ustawy Prawo wodne strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Ponadto ustawa

ta chroni wszystkie wody będące własnością Skarbu Państwa, a więc stanowiące wody publiczne. Właściciele nieruchomości przyległej do powierzchniowych wód publicznych mają obowiązek umożliwić dostęp do wody. Wody publiczne znajdujące się w granicach miasta i gminy Kowalewo Pomorskie nie są objęte obszarami ochronnymi wód zbiorników śródlądowych.

Kopaliny

Na terenie gminy udzielono następujących koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża kopaliny pospolitej – kruszywa naturalnego:

Nr Koncesji / znak sprawy/ data wydania	Organ wydający koncesję	Miejscowość/ nr działki	Powierzchnia	Data ważności
OS.7510-16/2005 z dnia 22.07.2005 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	Nowy Dwór dz. nr 19/3	3,15 ha	30.09.2005 r.
OS.7510-22/2007 z dnia 23.07.2007 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	Sierakowo dz. nr 62/2 i 65	1,98 ha	31.12.2008 r.
OS.7510-28/2007 z dnia 25.09.2007 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	Pruska Łąka dz. nr 6/7 i 6/8	1,90 ha	31.12.2008 r.
Nr 157/P/06 GOW.751-1/50/06/TK z dnia 18.01.2007 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	Nowy Dwór dz. nr 19/3 i 104/7	7,994 ha	31.12.2007 r.
Nr 187/P/08 ŚG.III.tk.751-1/16/08 z dnia 19.04.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	Nowy Dwór dz. nr 23/5	5,36 ha	30.04.2009 r.
Nr 190/P/08 ŚG.III.tk.751-1/33/08 z dnia 24.07.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	Mlewo dz. nr 7,8,17	7,71 ha	31.07.2009 r.
OS.7510-1/3/2008 z dnia 26.06.2008 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	Mlewo część dz. nr 10	1,1 ha	30.04.2009 r.
Nr 214/P/08 ŚG.III.tk.751-1/85/08 z dnia 23.12.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	Nowy Dwór dz. nr 104/5	7,7 ha	31.12.2009 r.
Nr 203/P/08 ŚG.III.tk.751-1/65/08 z dnia 07.10.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	Mlewo dz. nr 5	3,76 ha	31.12.2009 r.

Źródło: dane UM w Kowalewie Pomorskim

Ponadto Minister Środowiska udzielił Koncesji nr 541/2008/p z dnia 30. 09.2008 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w obszarze

„UNISŁAW-GRONOWO”, położonym na terenie 16 gmin i 3 miast w województwie kujawsko-pomorskim – w tym Kowalewo Pomorskie.

Na terenie gminy udzielono następujących koncesji na wydobywanie kopaliny pospolitej – kruszywa naturalnego ze złoża:

Nr Koncesji / znak sprawy/ data wydania	Organ wydający koncesję	Nazwa złoża/ Miejscowość/ nr działki/	Powierzchnia	Data ważności
OŚ.IV.7521-14/95 z dnia 1.06.1995 r. r.	Urząd Wojewódzki w Toruniu	„Nowy Dwór” Nowy Dwór dz. nr 104/2	5,0 ha	30.06.2015 r.
OS.7510-12/2006 z dnia 13.10.2006 r.	Starosta Golubsko- Dobrzyński	„Nowy Dwór II” Nowy Dwór dz. nr 19/3	1,97 ha	31.12.2020 r.
OS.7510-2/07/08 z dnia 14.03.2008 r.	Starosta Golubsko- Dobrzyński	„Sierakowo I” Sierakowo dz. nr 62/2 i 65	1,98 ha	31.12.2018 r.
OS.7510-3/07/08 z dnia 14.03.2008 r.	Starosta Golubsko- Dobrzyński	Pruska Łąka dz. nr 6/7 i 6/8	1,68 ha	31.12.2017 r.
Nr 153/W/08 ŚG.III.tk.751- 1/49/07/08 z dnia 01.04.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	„Nowy Dwór II” Nowy Dwór dz. nr 19/3, 104/7	7,8 ha	31.12.2022 r.

Źródło: dane UM w Kowalewie Pomorskim

[Decyzją znak: ŚG-V.7427.8.2017 z dnia 05.06.2017 r. Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zatwierdził dokumentację geologiczną złoża kruszywa naturalnego „MLEWO V” obejmującego tereny działek oznaczonych nr geod. 200 i 201/3 położonych w obrębie ewidencyjnym Mlewo.](#)

4.3. Główne działania w zakresie ekopolityki to:

- a) Ekopolityka na terenie gminy winna zmierzać do maksymalnej ochrony systemu przyrodniczego i krajobrazowego, który tworzą obszary leśne, zieleń parkowa, zieleń śródpolna, zieleń hydrofilna obszarów podmokłych, zieleń niska terenów otwartych, wody powierzchniowe.
- b) W lasach gminy - istniejących lub tworzonych na drodze zalesień gruntów porolnych, wskazane jest wprowadzenie drzewostanów wielogatunkowych, w tym odpornych na działanie czynników degradujących atmosferę i powierzchnię ziemi.
- c) W celu zapobieżenia nieskoordynowanym, jednostkowym działaniom realizacyjnym należy dążyć do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny zgrupowań działek przeznaczanych pod zabudowę, a tereny pojedynczych działek

wyłącznie w przypadkach koniecznych.

- d) Mając na względzie ponadlokalną wartość środowiska przyrodniczego, uznaje się za zasadne uzgadnianie planowanych działań inwestycyjnych w obszarze gminy, poza funkcją mieszkaniową i indywidualną rekreacyjną (w tym letniskową) z jednostkami odpowiedzialnymi za ochronę i kształtowanie środowiska.
- e) Inwestycje liniowe (komunikacyjne i energetyczne) nie mogą przebiegać przez tereny mieszkaniowe oraz potencjalnej penetracji turystyczno-wypoczynkowej w sposób obniżający ich wartość użytkową i krajobrazową.
- f) Stosowanie środków chemicznych ochrony roślin na terenach zainwestowania turystycznego i przyległej doń strefy intensywnej penetracji turystyczno-wypoczynkowej winno być ograniczone.
- g) Zastosowanie systemowych rozwiązań na terenach wiejskich, służących ochronie wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem, zwłaszcza azotanami pochodzącymi głównie z działalności rolniczej (dotyczy to niewłaściwego przechowywania odchodów zwierzęcych i często nieumiejętnego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin) w celu zapewnienia mieszkańcom gminy zaopatrzenia w wodę pitną o jakości zgodnej z wymogami Unii Europejskiej, m.in. poprzez ochronę wód podziemnych;
- h) Dążenie do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów i większego ich wykorzystania gospodarczego, m.in. poprzez tworzenie systemów zapobiegania powstawania odpadów, recyklingu, utylizacji (tworzenie sortowni, kompostowni itp.) i zagospodarowania osadów ściekowych;
- i) Eliminację tradycyjnych źródeł ciepła na rzecz bardziej przyjaznych dla zdrowia i środowiska (głównie poprzez zamianę węgla na gaz lub też stosowanie innych, alternatywnych i odnawialnych źródeł energii), co zlikwidowałoby m.in. problem tzw. „niskiej emisji”;
- j) Rozbudowa systemów kanalizacyjnych na bazie gminnej oczyszczalni, a także budowa mniejszych oczyszczalni przyzagrodowych lub szczelnych zbiorników bezodpływowych, czasowo opróżnianych do czasu realizacji programu kanalizacji gminy.

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. Informacje ogólne

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162, poz. 1568) przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W Studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W Studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków, szczegółowo określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W myśl przepisów o ochronie i opiece podlegają m.in. :

- zabytki nieruchome takie jak: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,
- zabytki ruchome takie jak: dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- zabytki archeologiczne takie jak: pozostałości terenowe osadnictwa pradziejowego i historycznego, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej,
- nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formami ochrony zabytków ustanowionymi prawem są:

1. Wpis do rejestru zabytków.

2. Uznanie za pomnik historii.
3. Utworzenie parku kulturowego.
4. Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Działalność służb konserwatorskich i służb planowania przestrzennego w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji obiektów, zespołów i obszarów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obiektów i obszarów, stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej, wprowadzanej w akty prawa miejscowego, jakim są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zapisy te oparte są na wytycznych konserwatorskich sporządzanych przez urzędy ochrony zabytków. Studium uwarunkowań i kierunków wskazuje sposoby sprawowanie ochrony zabytków, jakie realizowane mają być w miejscowych planach sporządzanych w oparciu o Studium. Są one także wskazówkami przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizowaniu inwestycji celu publicznego w sytuacji braku w danym obszarze aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zakres i sposoby ochrony zabytków wpisanych do rejestru, uznanych za pomnik historii i stanowiących park kulturowy wynikają z zapisów Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Natomiast wskazane wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej do mpzp następuje w Studium, gdyż tego wymaga zapis o realizowaniu w mpzp ustaleń obowiązującego Studium.

Wyznaczenie obszarów podlegających ochronie, w postaci stref ochrony konserwatorskiej, następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego zasobów kulturowych, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych.

Odczytanie procesu ewolucji przestrzennej miasta, bądź wsi jest podstawą dla prawidłowego wartościowania obszarów zabytkowych i określenia potrzeb ochrony i rewaloryzacji.

Granice stref ochrony wprowadzone w Studium wrysowane są na planszy podstawowej a ustalenia wpisane w teksty.

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej kompozycji urbanistycznej, ruralistycznej i substancji zabytkowej wyznacza się w mieście i gminie Kowalewo Pomorskie następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A” - strefę pełnej ochrony konserwatorskiej,
- „B” - strefę ochrony konserwatorskiej,
- „K” - strefę ochrony krajobrazu,
- „E” - strefę ochrony ekspozycji,
- „W” - strefę ochrony archeologicznej,
- „OW” – strefę obserwacji archeologicznych.

5.2. Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględного zachowania. Strefą „A” obejmuje się obszar , na którym elementy historycznego układu przestrzennego , takie jak rozplanowanie, zabudowa oraz związany z nimi integralnie teren i krajobraz, zachowały się w wysokim stopniu.

Na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie strefa „A” objęto

- a) część zespołu urbanistycznego Kowalewa Pomorskiego,
- b) zespoły sakralne-cmentarze przykościelne wraz z kościołami wpisanymi do rejestru:
  - Pluskowęsy
  - Srebrniki
  - Chełmonie
  - Wielka Łąka
- c) Teren młyna Krupka
- d) zespoły dworsko-parkowe
  - Chełmonie
  - Pluskowęsy
  - Szychwo
  - Piątkowo
- e) zabytki archeologiczne w granicach wyznaczonych we wpisie do rejestru zabytków

- Chełmonie- Grodzisko
- Napole- zespół osadniczy

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „A” jest przede wszystkim zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie nowej, wprowadzanej w obszarze zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej bądź ruralistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów wraz z nawiązaniem form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych, dążenie do kompleksowych badań historycznych obszaru.

W strefie tej obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „A”

1. uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkiej działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej , wymiany nawierzchni ulic i dróg.
2. w ramach strefy „A” konserwator zabytków może warunkować swoją akceptację wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp.

5.3. Strefa „B” ochrony konserwatorskiej

Strefa ochrony konserwatorskiej wyznaczona dla terenów zawierających znaczną część elementów historyczne ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą „B” podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie strefa „B” objęto

- a) część zespół urbanistycznego Kowalewa Pomorskiego ,
- b) układy ruralistyczne wsi:

- Chełmoniec
- Chełmonie
- Wielka Łąka.,

c) część zespołów dworsko-parkowych:

- Pruska Łąka,
- Szewa,
- Wielka Łąka,
- Elzanowo,
- Lipnica,
- Chełmonie,
- Kiełpiny,
- Frydrychowo,
- Mlewiec

d) zespoły folwarczne: Gapa, Napole, Dylewo

e) cmentarze grzebalne czynne i nieczynne:

- Bielsk - Cmentarz ewangelicki i katolicki, nieczynny od 1945 r.
- Chełmonie - Cmentarz przykościelny
- Cmentarz parafialny kat. z pocz. XX w., czynny
- Cmentarz ewangelicki i katolicki, z koń. XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Chełmoniec - Cmentarz ewangelicki, z koń. XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Cmentarz ewangelicki, z koń. XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Kiełpiny - Cmentarz ewangelicki i katolicki, nieczynny od 1945 r.
- Lipienica - Cmentarz ewangelicki, z pocz. XX w., nieczynny od 1945r
- Nowy Dwór - Cmentarz ewangelicki
- Pluskowęsy - Cmentarz przykościelny, par. kat., czynny
- Cmentarz ewangelicki i katolicki, z II poł.

- Pruska Łąka - XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Sierakowo - Cmentarz ewangelicki i katolicki, z koń. XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Srebrniki - Cmentarz ewangelicki z koń. XIX w., nieczynny od 1945 r.
- Wielka Łąka - Cmentarz przykościelny par. kat., czynny
- Wielkie Rychnowo - Cmentarz parafialny kat., z poł. XIX w., czynny
- Wielkie Rychnowo - Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w., nieczynny od 1945 r.
- Cmentarz komunalny, z pocz. XX w.
- Cmentarz par. katolicki, z pocz. X w., zamknięty w 1959 r. z powodu wys. poz. wód gruntowych

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „B” jest: zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji poprzez nadanie form szarmonizowanych z architekturą istniejących zespołów dla wprowadzenia logicznych i spójnych przestrzennie elementów, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków, alei i cmentarzy, z rekompozycją i kontrolą dosadzeń, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Szczególną uwagę, z racji trwających przemian gospodarczych, należy zwrócić na ochronę zespołów dworsko-folwarcznych. Zmiany własnościowe i funkcjonalne nie powinny niszczyć ich integralności. Ich obszary, w granicach historycznych, należy uwalniać od prowadzenia wszelkich sieci napowietrznych i podziemnych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „B” uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów,

korekty układu przestrzennego, prowadzenie badań archeologicznych wyprzedzających wszelką działalność budowlaną.

5.4. Strefa „E” ochrony ekspozycji

Strefa „E” obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, głównie wyznacza tereny wyłączone spod zabudowy lub określa jej nieprzekraczalne gabaryty.

Na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie strefą „E” objęto obszar ekspozycji zespołu dworsko-parkowego w Piątkowie od str. zachodniej i południowo-zachodniej, zespołu pałacowo-parkowego Pluskowęsy od str. zachodniej i południowo-wschodniej, zespołu dworsko-parkowego Frydrychowo od str. wschodniej, zespołu dworsko-parkowego Mlewie od str. zachodniej, zespołu dworsko-parkowego Chełmonie (Lipienica) od str. zachodniej, zespołu ruralistycznego Wielka Łąka, zespołu sakralnego Srebrniki od str. wschodniej i zachodniej.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „E” jest: zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstawaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych, ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów i wysokości zabudowy nowowprowadzanej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „E” wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla nowych inwestycji.

5.5. Strefa „W” ochrony archeologicznej

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości reliktywów archeologicznych posiadających własną formę terenową.

Na obszarze gminy Kowalewo strefą „W” objęto grodzisko w Chełmoniach i zespół osadniczy w Napolu. Podlegają one całkowitej ochronie. Na obszarze strefy zakazana jest wszelka działalność, która nie jest związana bezpośrednio z rewaloryzacją zasobu archeologicznego.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „W” jest zachowanie i konserwacja obiektów zabytkowych, ich ekspozycja w terenie z pozostawieniem obszarów otwartych o charakterze muzealnym.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „W” wymagane jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkich przedsięwzięć w ww. obszarach.

5.6. Strefa „OW” obserwacji archeologicznej

Strefa „OW” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktyw archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi. Zakres prac archeologicznych określony zostaje na etapie uzgadniania projektu budowlanego. Obszar gminy Kowalewo został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym.

Strefą obejmuje się wszystkie stanowiska archeologiczne nieekspozowane w terenie.

Miejsca ich największych i wartościowych skupisk zostały objęte ochroną w zaznaczonych na zał. graf granicach strefowania. Gros położone jest w części południowej gminy.

W strefie „OW” dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „OW” jest rozpoznanie, zbadanie zasobów archeologicznych przed dopuszczeniem działalności inwestycyjnej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „OW”

wszelkie prace ziemne wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Szczegółowy zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych określony zostaje na etapie uzgodnienia projektu budowlanego. Egzemplarz dokumentacji z badań archeologicznych podlega po ich zakończeniu nieodpłatnemu przekazaniu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Stanowiska archeologiczne

1. Bielsk

28 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,

2. Borówno

18 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 45,

- 3. Chełmonie**
  - 4 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 46,
  - 15 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 46
- 4. Chełmoniec**
  - 22 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 -46,
  - 5 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 47,
  - 9 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 46,
- 5. Elanowo**
  - 11 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,
  - 4 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 38 – 46,
- 6. Frydrychowo**
  - 14 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,
  - 4 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 36 – 46,
- 7. Kiełpiny**
  - 2 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 47,
- 8. Lipienica**
  - 3 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 38 – 46,
- 9. Mariany**
  - 7 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,
- 10. Mlewo**
  - 29 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 36 – 45,
  - 13 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 45,
- 11. Mlewiec**
  - 17 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 45,
- 12. Napole**
  - 7 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,
  - 7 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 47,
- 13. Nowy Dwór**
  - 22 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 45,
- 14. Piątkowo**
  - 2 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 -47,
- 15. Pluskowęsy**
  - 2 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 46,
  - 9 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 47,

16. Pruska Łąka

13 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 45,

2 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 38 – 46,

17. Sierakowo

9 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,

9 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 36 – 46,

18. Srebrniki

25 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 36 – 45,

3 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 45,

4 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 46,

8 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 36 – 46,

19. Szewa

1 3 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 46,

20. Szychowo

6 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46,

21. Wielka Łąka

18 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 45,

16 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 38 – 46,

22. Wielkie Rychnowo

33 stanowiska archeologiczne na obszarze AZP 37 – 45,

23. Zapluskowęsy

11 stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 37 – 46.

W trybie sporządzania planów miejscowych i ustalania warunków zabudowy zasady zagospodarowania w lokalizacjach obejmujących stanowiska archeologiczne należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Toruniu.

Zabytki wpisane do rejestru, leżące poza strefą ochrony „A” objęte są takimi sposobami ochrony, jak strefa „A”.

Na wszelkie prace w zabytkach konieczne jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na obszarze miasta i gminy Kowalewo Pomorskie większość obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, objęta została strefami ochrony konserwatorskiej.

Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej, ujęte w gminnej ewidencji zabytków podlegają takim wytycznym konserwatorskim jak strefa ochrony „B”.

W trybie sporządzania planów miejscowych i ustalania warunków zabudowy zasady zagospodarowania w lokalizacjach obejmujących stanowiska archeologiczne należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Toruniu.

Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytkach i w otoczeniu zabytków wpisanych do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, z tytułu w/w przepisów.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić strefy ochrony, obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska i obszary archeologiczne. Dla obiektów tych, poprzez plany miejscowe należy wyznaczyć strefy ochrony oraz szczegółowe zasady zagospodarowania, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz z aktualizowanymi wytycznymi konserwatorskimi wojewódzkiego konserwatora zabytków.

5.6. obiekty wpisane do rejestru zabytków.

MIASTO I GMINA KOWALEWO POMORSKIE
obiekty wpisane do rejestru zabytków
(stan na dzień 05. września 2008 r.)

Miejscowość	Obiekt/Adres	Czas powstania	Data decyzji	Nr rejestru	Uwagi
CHEŁMONIE	Kościół paraf. p.w. Św. Bartłomieja z urządzeniem wnętrza	XIV w.	22.04.1930.	A/363	d. nr woj. toruńskiego A/119/51
CHEŁMONIE	Grodzisko		18.12.1967.	C/62	d. nr woj. toruńskiego C/67/34
KOWALEWO POMORSKIE	Kościół paraf. p.w. Św. Mikołaja z urządzeniem wnętrza	XIV/XV w.	19.03.1930.	A/365	d. nr woj. toruńskiego A/122/42

KOWALEWO POMORSKIE	Mury miejskie	XIV w.	18.10.1934.	A/145/63	
KOWALEWO POMORSKIE	Zamek - ruiny	XIV w.	10.10.1934.	A/150/66	
KOWALEWO POMORSKIE	Zajazd, ob. budynek Urzędu Miejskiego, pl. Wolności 1	1912	03.06.1996.	A/83	d. nr woj. toruńskiego A/678
KRUPKA	Młyn wodny	1929	29.09.1980.	A/360	
NAPOLE	Zespół osadniczy		03.12.1965. 05.10.2000.	C/154/1	d. nr woj. toruńskiego C/38/25 d. nr woj. kuj.-pom. A/28
NAPOLE	j.w.		j.w.	C/154/2	j.w.
NAPOLE	j.w.		j.w.	C/154/3	j.w.
PIĄTKOWO	Zespół pałacowo-parkowy wraz z terenem w granicach działek nr 1/3, 1/4, 1/8 - pałac	2 poł. XIX w.	20.10.1994.	A/106/1	d. nr woj. toruńskiego A/658/1
PIĄTKOWO	j.w. – oficyna	j.w.	j.w.	A/106/2	j.w. A/658/2
PIĄTKOWO	j.w. - park	j.w.	j.w.	A/106/3	j.w. A/658/3
PLUSKOWĘSY	Kościół paraf. p.w. Św. Jana Chrzciciela z urządzeniem wnętrza	XIV w.	22.04.1930.	A/362	d. nr woj. toruńskiego A/124/43
PLUSKOWĘSY	Dwór	4 ćw. XIX w.	22.02.1980.	A/910/1	d. nr woj. toruńskiego 347
PLUSKOWĘSY	Park	j.w.	26.11.1984.	A/910/2	d. nr woj. toruńskiego 450
SREBRNIKI	Kościół paraf. p.w. Matki Boskiej Śnieżnej	pocz. XVIII w.	13.07.1936.	A/351	d. nr woj. toruńskiego A/201/104

SZYCHOWO	Dwór	ok. 1890	21.02.1980.	A/1252/1	d. nr woj. toruńskiego 346
SZYCHOWO	Park o pow. 1,17 ha	k. XIX w.	26.11.1984.	A/1252/2	d. nr woj. toruńskiego 456
WIELKA ŁĄKA	Kościół paraf. p.w. ŚŚ. Katarzyny i Małgorzaty	XIII/XIV w., 1861-1863	07.07.1980.	A/254	d. nr woj. toruńskiego A/351

5.7. Obiekty ujęte w ewidencji wojewódzkiej

Gmina Kowalewo Pomorskie
Spis zabudowy historycznej ujętej
w ewidencji wojewódzkiej

miejsowość	nr	nazwa zabytku	opis	uwagi
Bielsk	22	dom	mur., cegła, kon. XIXw.	
	24a	dom	mur., pocz. XXw.	
	41	dom	mur., kon. XIXw.	
	42	dom	mur., cegła XIX/XXw.	
	44	bud.gospodarczy	mur., kon. XIXw.	
	45	dom	mur., cegła, kon. XIXw	
	46	d. szkoła	mur., kon. XIXw.	
	46	bud gosp. przy szkole	mur., kon. XIXw/	
	47	dom	mur., XIX/XXw.	
		dworek		
Borówno	18	dom	mur., kon. XIXw.	
Gapa	2	bud. gospodarczy- dawna obora	mur., kon. XIXw.	
	3	Bud. Gospodarczy- obora	Mur., kon. XIXw.	
	4	obora	Mur., kon. XIXw.	
	5	Dom-dawny czworak	Mur., kon. XIXw.	
		<i>dom rządcy</i>	Mur., kon. XIXw.	
		dwór	Mur., kon. Xiw.	
Chelmonie	2	dom	Mur., XIX/ XXw.	
	6	szkoła	Mur., ok.1900	Dz. 132/40
	26	plebania	Mur., 3 ćw. XIXw.	
	29	dom	Mur., I poł. XIXw.	
	30	dom	Mur., XIX/XXw.	
		bud. gospodarczy	Mur., cegła, XIX/XXw.	
		pałac	Mur., XVIII, przebud. Poł.XIXw	
R		kościół par.	Mur., pocz. XIVw., 1862-65	Pw. Św. Bartłomieja, rej.51
		dzwonnica	Drewniana, II poł.XIX w.	
Chelmoniec	12	d. szkoła	Mur., XIX/XXw.	
	12	Bud. gospod.	Mur., XIX/XXw.	przy szkole
	30	Bud. mieszk- gospodarczy	Mur., kon. XIXw.	
	32	dom	Mur., pocz. XXw.	
	37	dom	Mur., XIX/XXw.(przebud.)	

	38	d. kuźnia	Mur., ok.1850	
	54	dom	Mur., kon. XIXw	Dekor. sztuk. eklektyczne
	55	Bud. mieszk.-gosp.	Mur., II poł. XIXw.	
		dwór	Mur., poł. XIXw.	
		<i>Remiza OSP</i>	Mur., pocz. XXw.	
		Stacja kolei PKP z bud. gospod.	Mur., ok. 1900	Dz. 31/1
Elzanowo	28	dom	Mur., ok. 1900	
	60	d. młyn	Mur., kon. XIXw.	
		spichlerz	Mur., XIX/XXw.	Wł. GS Kowalewo Pom.
Józefat	2	dom	Mur., XIX/XXw.	
	4	dom	Mur., kon. XIXw.	
Lipienica	15	d. szkoła, ob. mieszkalny	Mur., 1900	Dz. 15/3
	15	Bud. gospod.	Mur., I ćw. XXw.	przy szkole
		d.dwór	Mur., kon. XIXw.	
		d. szkoła ob. remiza OSP	Mur., ok.1900	
Kiełpiny	14	szkoła	Mur., 1907	Dz.85/3
		d. dwór, ob. szkoła	Mur., kon. XIXw.	
Mariany	15	szkoła	Mur., kon. XIXw.	Dz. 314
		<i>Dom dróżnika 1</i>	Mur., ok. 1900	
		Dom dróżnika 2	Mur., ok. 1900	
		Dom dróżnika 3	Mur., ok.1900	
		wiadukt	Pocz. XXw.	
Mlewiec	1	d. dom pracowników folwarku	Mur., IV ćw. XIXw.	PGR Kowalewo
	3	d. stajnia,ob. obora	Mur., IV ćw.XIXw.	PGR Kowalewo

	4	Bud.gosp.pracowników folwarku	Mur., IV ćw. XIXw.	PGR Kowalewo
	6	Bud.gosp.pracowników folwarku	Mur., IV ćw. XIXw	PGR Kowalewo
		d. stodoła, ob. owczarnia i magazyn	Mur., IV ćw. XIXw	PGR Kowalewo
		d. stajnia, ob. obora	Mur., IV ćw. XIXw	PGR Kowalewo
		d. dwór	Mur., IV ćw. XIXw	PGR Kowalewo
Mlewo	2	dom	Mur., I poł. XIXw.	
	4	szkoła	Mur., 1890	Dz. 248/4
	12	dom	Mur., poł. XIXw.	
	23,24	d. młyn		dz. 43, ruina
	77	dom	Mur., po 1900	
Nowy Dwór	22	dom	Mur., I poł.XXw.	
	34	dom	Mur., I poł.XXw.	
		Dom dróżnika	Mur., I poł. XXw.	
		bunkier	Beton, data ?????	
Piątkowo	1	obora	Mur.,IV ćw. XIXw.	
	3	Dom ogrodnika	Mur.,IV ćw. XIXw.	
	5	Dom pracowników folwarku	Mur.,IV ćw. XIXw.	
	7	Dom, d. sześciorak	Mur.,IV ćw. XIXw.	
	10	Obora pracowników folwarku	Mur.,IV ćw. XIXw.	
		dom rządcy	Mur.,IV ćw. XIXw.	
		gorzelnia	Mur., 1896	
		obora	Mur.,IV ćw. XIXw.	
R		pałac	Mur., 1850-1852	Nr rej.A/ 106/1-3
		d.oficyna	Mur.,poł. XIXw.	
		Park przypałacowy	XIXw	
Pluskowęsy R	24	poczta, d.dwór	Mur., poł. XIXw	Nr rej. 347
R		Park dworski	Poł. XIXw.	Nr rej. 450
	48	dom	Mur., kon. XIXw.	
	51	Bud.mieszkalno-gosp.	Mur. Kon. XIXw.	
R		Kościół par.	Mur., poł. XIXw.	Pw. Św. Jana Chrzciciela, Nr rej. 43
Pruska Łąka	3	Dom, d. czworak	Mur., IV cw. XIXw.	
	4	Dom, d. dwojak	Mur., 1907	
	27	dom	Mur., kon. XIXw.	
		d. Kuźnia, ob. remiza OSP	Mur., IV cw. XIXw.	
		szkoła	Mur., kon. XIXw.	
		Budynek gosp.	mur., kon. XIXw.	Przy szkole
		d. pałac	Mur., II poł. XIXw.	

Sierakowo	7	dom	Drewniany, 1860	
	22	Szkoła	mur., kon. XIXw.	Dz. 108/3
	67(65)	dom	Drewniany, poł. XIXw.	
	70	dom	Mur., 60-te lata XIXw.	
		mleczarnia	Mur., 60-te lata XIXw.	
		Dom przy mleczarni	Mur., 60-te lata XIXw.	Dz. 99/2
		dom	Mur., XIX/X	Z niskim dachem z papą
		dom	Mur., XIX/X	Z wystawką z blachodachówką
Srebrniki		Kościół par.	Mur., II poł. XIIIw., XIII/XIV, 1700,1902	Nr rej. 104
R		plebania	Mur, po 1900	
	1	magazyn	Mur., IV ćw. XIXw	
	36	szkoła	Mur., kon. XIXw.	Dz. 248/5
Szychowo		d. dwór	Mur., lata 60-te XIXw.	Nr rej. 346
R	1	obora	Mur., IV cw. XIXw.	
	2	bud. mieszk.-gosp.	Mur., IV cw. XIXw.	
Wielka Łąka	1	Magazn, stelmacharnia, kuźnia	Mur., IV ćw. XIXw.	
	3	Obora, d. owczarnia	Mur., IV ćw. XIXw	
	7	d. karczma	Mur., poł.XIXw.	
	27	Dom, d. dwojak	Mur., IV ćw. XIXw	Dz. 34/12
	29	Dom, d. czworak	Mur., 1906	
		d. dwór, ob. biurowy, mieszkalny	Lata 20-te XXw.	
		spichrz	Mur., 1916	
		Owczarnia, d. obora	Mur., 1929	
		szkoła	Mur., kon. XIXw.	
		Młyn wodny	Mur., 1929	Krupka, nr rej. 360
		Kościół par.	Mur., 1866-1868	p.w. Św.Katarzyny, nr rej. 351
		kostnica	Mur., III ćw. XIXw.	Przy kościele
		ogrodzenie	Mur., z kapliczkami, III ćw. XIXw.	

Zapluskowę- sy	3	dom	Mur., kon. XIXw.	
	13	dom	Mur., Kon. XIXw.	
		Bud. mieszkalno- gosp.	Mur., pocz. XXw.	W zespole1
		dom	Mur., kon. XIXw.	W zespole 2
		dom	Mur., XIX/XX	Tynkowany, z wystawką, opaski ceglane
Rychnowo Wielkie	5	dom	Mur., XIX/XX	
	6	dom	Mur., kon. XIX	
	50	dom	Mur., kon. XIX	
	65	dom	Mur, szachulec, poł. XIX	
	66	dom	Mur., kon. XIX	
	80	dom	Mur., pocz. XX	
	127	dom	Mur., pocz. XX	
	128	dom	Mur., pocz. XX	
		d. dwór	Mur., poł.XVIII i XIX	
		kaplica	Mur., 1938	
		Bud. mieszkalny kolejowy	mur	Przy torach
		Dom dróżnika z bud. gospod.	Mur., ok. 1900	biały
		dom	Mur., 1929	Z wystawką, cz. Tynk.
		dom	Mur. 1937	
		dom	Mur. 1939	
		dom	Mur.pocz. XX	Cegła, pod eternitem, z wystawką
		dom	Mur., pocz. XX	Na rozdrożu, cegły, dachówka betonowa
		Zagroda: dom + gosp.	Mur.,	Tynk, dachówka
	96	poczta	Mur., po 1900	Dz. 369
	51	dom	Mur., ok.1900	
	122	d.szkoła	Mur., ok. 1900	Dz. 107/4

		d. kościół poewangelicki, ob. szkoła	Mur., I ćw. XX, przeb. lata 50te XX	
		Bud. dworcowy PKP	Mur., pocz. XX	Tynkowany, długi, przy torach

Miasto Kowalewo Pomorskie
Spis zabudowy historycznej ujętej
w ewidencji wojewódzkiej

I.p.	obiekt	adres	datowanie	nr działki
1.	dom, mur.	ul. Brodnicka nr 1	ok. 1890 r.	
2.	budynek, mur.	ul. Brodnicka nr 2	ok. 1890 r.	
3.	dom, mur.	ul. Brodnicka nr 4	ok. 1920 r.	
4.	dom, mur.	ul. Brodnicka nr 6	po 1900 r.	
5.	dom, mur.	ul. Brodnicka nr 14	ok. 1890 r.	
6.	dom, mur.	ul. Batalionów Chłopskich nr 12	k. XIX w.	
7.	dom, mur.	ul. Batalionów Chłopskich nr 16/18	1926 r.	
8.	kamienica, mur.	ul. Chopina nr 1	po 1900 r.	
9.	dom, mur.	ul. Chopina nr 2	k. XIX w.	
10.	dom, mur.	ul. Chopina nr 7	k. XIX w.	
11.	dom, mur.	ul. Chopina nr 8	k. XIX w.	
12.	dom, mur.	ul. Chopina nr 9	XIX/XX w.	
13.	dom, mur.	ul. Chopina nr 10	pocz. XX w.	
14.	dom, mur.	ul. Chopina nr 12-14	k. XIX w.	
15.	dom, mur.	ul. Chopina nr 18	ok. 1920 r.	
16.	dom, mur.	ul. Chopina nr 31	k. XIX w.	
17.	dom, mur.	ul. Dworcowa nr 1	ok. 1905 r.	
18.	dom, mur.	ul. Dworcowa nr 3	ok. 1905 r.	
19.	dom, mur.	ul. Dworcowa nr 5	1901 r.	
20.	budynek gospodarczy, mur.	ul. Dworcowa nr 5	ok. 1905 r.	
21.	dom, mur.	ul. Dworcowa nr 7	ok. 1905 r.	
22.	dom, mur.	ul. Dworcowa nr 9	ok. 1905 r.	
23.	dom, mur.	ul. Jedności Robotniczej nr 3	po 1900 r.	
24.	zabudowania gospodarcze, mur.	ul. Jedności Robotniczej nr 3	k. XIX w.	
25.	dom, mur.	ul. Jedności Robotniczej nr 4	pocz. XX w.	

26.	Zespół Szkół Zawodowych, mur.	ul. Jedności Robotniczej nr 6	pocz. XX w.	
27.	Woj. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, mur.	ul. Kościuszki nr 1a	l. 1910-1912	
28.	Gazownia, mur.	ul. Kościuszki nr 2	1898 r.	
29.	Wodociągi, mur.	ul. Kościuszki nr 2	l. 1910-1912	
30.	dom, mur.	ul. Krótka nr 3	k. XIX w.	
31.	dom, mur.	ul. Krótka nr 4	k. XIX w.	
32.	dom, mur.	ul. Krótka nr 6	ok. 1920 r.	
33.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 1	k. XIX w.	
34.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 2	ok. 1930 r.	
35.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 3	XIX/XX w.	
36.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 4	l. 20-te XX w.	
37.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 5	4 ćw. XIX w.	
38.	dom, mur.	ul. 1 Maja nr 11	k. XIX w.	
39.	dom, mur.	ul. Młyńska nr 2	k. XIX w.	
40.	pałacyk, ob. budynek szkolny	ul. Odrodzenia nr 2 (4?)	2 poł. XIX w., przebud. ok. 1923 r.	
41.	dom, ob. internat Zespołu Szkół Zawodowych	ul. Odrodzenia nr 3	pocz. XX w.	
42.	dom, mur.	ul. Odrodzenia nr 7	pocz. XX w.	
43.	Sąd Grodzki, ob. internat szkolny, mur.	ul. Odrodzenia nr 5	1914 r.	
44.	Rządcówka, ob. dom mieszkalny, mur. (zespół pałacowo-parkowy Nowe Kowalewo)	ul. Odrodzenia nr 6	XIX/XX w.	
45.	dom, mur.	ul. Odrodzenia nr 8	po 1900 r.	
46.	dom, mur.	ul. Odrodzenia nr 10	l. 20-te XX w.	
47.	dom, mur.	ul. Odrodzenia nr 12	po 1900 r.	
48.	dom, szach./mur.	ul. Odrodzenia nr 23	XIX/XX w.	
49.	dom, mur.	ul. Odrodzenia nr 54	l. 20-te XX w.	
50.	dom, mur.	ul. Ogrodowa nr 1	pocz. XX w.	
51.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 1	XIX/XX w.	
52.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 2	3 ćw. XIX w.	
53.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 3	2 poł. XIX w.	

54.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 4	2 poł. XX w.	
55.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 5	4 ćw. XIX w.	
56.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 6	4 ćw. XIX w.	
57.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 7	4 ćw. XIX w.	
58.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 8	2 poł. XIX w.	
59.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 9	I. 60-te XIX w.	
60.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 10	po 1900 r.	
61.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 11	po 1900 r.	
62.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 12	4 ćw. XIX w.	
63.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 13	po 1900 r.	
64.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 15	4 ćw. XIX w.	
65.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 16	4 ćw. XIX w.	
66.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 17	4 ćw. XIX w.	
67.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 19/18	k. XIX w.	
68.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 20	3 ćw. XIX w.	
69.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 21	k. XIX w.	
70.	kamienica, mur.	Pl. 700-lecia nr 22	4 ćw. XIX w.	
71.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 23	1 ćw. XX w.	
72.	plebania, mur.	Pl. 700-lecia nr 24	k. XIX w.	
73.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 25	2 poł. XIX w.	
74.	dom, mur.	Pl. 700-lecia nr 26	4 ćw. XIX w.	
75.	wieża ciśień, mur.	ul. Strażacka	k. XIX w.	
76.	dom, mur.	ul. Strażacka nr 6	pocz. XX w.	
77.	dom, mur.	ul. 23-Stycznia nr 3	po 1900 r.	
78.	dom, mur.	ul. 23-Stycznia nr 9	pocz. XX w.	
79.	mleczarnia, mur.	ul. 23-Stycznia nr 13	1899 r.	
80.	kamienica, mur.	ul. 23-Stycznia nr 14	4 ćw. XIX w.	
81.	dom, mur.	ul. 23-Stycznia nr 15	k. XIX w.	
82.	dom, mur.	ul. 23-Stycznia nr 19	pocz. XX w.	
83.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 1	ok. 1920 r.	
84.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 2	pocz. XX w.	
85.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 3	ok. 1920 r.	
86.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 4	k. XIX w.	
87.	dom, szach./mur.	ul. Szpitalna nr 5	1 poł. XIX w.	
88.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 15	ok. 1920 r.	
89.	kamienica, mur.	ul. Szpitalna nr 21	1910 r.	
90.	dom, mur.	ul. Szpitalna nr 25	pocz. XX w.	
91.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 1	I. 20-te XX .	
92.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 2	3 ćw. XIX w.	
93.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 4	po 1900 r.	
94.	kamienica, mur.	ul. Toruńska nr 5	k. XIX w.	
95.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 7	2 poł. XIX w.	
96.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 8	2 poł. XIX w.	
97.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 10	1 poł. XIX w.	
98.	kamienica, mur.	ul. Toruńska nr 11	4 ćw. XIX w.	
99.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 12	ok. 1890 r.	
100.	kamienica, mur.	ul. Toruńska nr 14	3 ćw. XIX w.	

101.	d. młyn, mur.	ul. Toruńska nr 14	pocz. XX w.	
102.	budynek gospodarczy przy d. młynie	ul. Toruńska nr 14	pocz. XX w.	
103.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 23	4 ćw. XIX w.	
104.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 25	pocz. XX w.	
105.	dom, mur.	ul. Toruńska nr 27	po 1900 r.	
106.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 2	k. XIX w.	
107.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 3	pocz. XX w.	
108.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 4	ok. 1920 r.	
109.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 5	ok. 1920 r.	
110.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 6	ok. 1920 r.	
111.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 7/8	pocz. XX w.	
112.	dom, mur.	Pl. Wolności nr 9/10	pocz. XX w.	

6. POLITYKA GMINY W ZAKRESIE ROZWOJU TURYSTYKI I WYPOCZYNKU

Działalność turystyczna i rekreacyjna na obszarze gminy powinna zapewnić wykorzystanie jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. Należy dążyć do wykorzystania walorów krajobrazowych – szczególnie w okolicach występujących jezior, w terenach Obszarów Chronionego Krajobrazu, z wykorzystaniem istniejącej bazy rekreacyjno-letniskowej oraz w oparciu o projektowane tereny rozwojowe poprzez:

1. turystykę krajoznawczą i kwalifikowaną (specjalistyczną): pieszą, rowerową i konną,
2. wypoczynek pobytowy, z preferencją form ogólnodostępnych oraz wynajem kwater w zabudowie agroturystycznej,
3. w ograniczonym zakresie przez turystykę motorową (dozwolone poruszanie się samochodów i motocykli jedynie po drogach „udostępnionych dla ruchu turystycznego” – specjalnie w tym celu oznakowanych).

Lokalizacja i budowa ogólnodostępnych obiektów turystycznych, niezbędnych dla uprawiania turystyki kwalifikowanej, może być realizowana bez równoczesnego pomniejszania walorów rekreacyjnych. Należy także dążyć do poprawy ładu przestrzennego oraz podniesienia estetyki zagospodarowania już istniejących obiektów i przesłonięcia ich zielenią.

Mając na uwadze powyższe sugestie, mogące przyczynić się do rozwoju funkcji turystycznej, proponuje się następujące działania:

1. Powołanie struktury organizacyjnej (np. związku popierania turystyki w gminie), która opracowałaby szczegółowy program rozwoju wypoczynku i turystyki w gminie i następnie, a po przyjęciu planu rozwoju gminy w tej dziedzinie, stała się realizatorem przyjętych założeń programowych.
2. Przeprowadzenia odpowiednich szkoleń w zakresie obsługi turystów.
3. Wyposażenie już obecnie ciekawych krajobrazowo fragmentów gminy w odpowiednie urządzenia pozwalające na właściwą ekspozycję walorów przyrodniczo-kulturowych dla potencjalnych turystów, a w szczególności:
  - a) budowę punktów widokowych (wraz niezbędną infrastrukturą),
  - b) wytyczenie szlaków turystycznych,
  - c) budowę parkingów wraz z zapleczem socjalnym w potencjalnych miejscowościach turystycznych i przy niektórych punktach widokowych,
  - d) zabezpieczenie właściwej ekspozycji najciekawszych krajobrazowo fragmentów gminy,
  - e) realizację w potencjalnych miejscowościach turystycznych (wsiach agroturystycznych) obiektów rekreacji beznoclegowej, codziennej, jak: boiska, place gier i zabaw, obiekty obsługi konnej, plaże, pomosty, przystanie dla sprzętu wodnego itp. ;
  - f) podjęcie działań w celu wykreowania całorocznej funkcji turystycznej jednego obszaru gminy poprzez lokalizację np. ośrodka jeździeckiego, basenu, kręgielni, sztucznego lodowiska, pola golfowego itp.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7.1. KOMUNIKACJA

W zakresie komunikacji przyjęto następujące ustalenia:

MIASTO

W studium przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na ponadlokalny i lokalny.

A) Docelowy układ ponadlokalny:

- Droga krajowa:
  - droga nr 15 Trzebnica – Ostróda – klasa techniczna GP 2/2 (dwujezdniowa) z projektowaną obwodnicą miasta Kowalewa Pomorskiego (na rysunku studium wskazano dwa warianty przebiegu projektowanej obwodnicy oraz proponowane rozwiązania skrzyżowań z istniejącymi ciągami komunikacyjnymi),
- Drogi wojewódzkie:
  - droga nr 554 Orzechowo – Golu-Dobrzyń – klasa G
  - droga nr 649 Sierakowo – Pluskowęsy – klasa G
- Drogi powiatowe
  - droga nr 1722C relacji Wąbrzeźno–Kowalewo Pomorskie–klasa techniczna Z (ul. 1-Maja),
  - droga nr 2108C – Kowalewo Pomorskie – Okonin – klasa techniczna L (ul. Chopina),

B) Docelowy układ lokalny:

- Ulice miejskie (drogi gminne):
  - ul. Broniewskiego – 110702C – klasa L,
  - ul. Dębowa – 110704C – klasa L,
  - ul. Działkowa – 110705C – klasa L,
  - ul. Fosa Jagiellońska – 110706C – klasa L,
  - ul. Głogowa – 110707C – klasa L,
  - ul. Jaśminowa – 110708C – klasa L,
  - ul. Klonowa – 110709C – klasa L,
  - ul. Kościuszki – 110710C – klasa L,
  - ul. Marii Konopnickiej – 110713C – klasa L,
  - ul. Mickiewicza, Wyspiańskiego – 110714C – klasa L,
  - ul. Mikołaja z Ryńska – 110715C – klasa L,
  - ul. Młyńska – 110716C – klasa L,
  - ul. Murna – 110717C – klasa L,
  - ul. Ogrodowa – 110718C – klasa L,
  - Pl. Wolności – 110720C – klasa L,
  - ul. Prusa – 110722 C – klasa L,
  - ul. Słowackiego – 110723C – klasa L,

- ul. Strażacka – 110724C – klasa L,
- ul. Szkolna – 110725C – klasa L,
- ul. Szpitalna – 110726C – klasa L,
- ul. Toruńska – 110727C – klasa L,
- ul. Wąska – 110728C – klasa L,
- ul. Żeromskiego – 110730C – klasa L,
- ul. Sienkiewicza – 110731C – klasa L,
- projektowane ulice miejskie.

W celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania sieci drogowej w mieście niezbędne są działania mające na celu utrzymanie, bądź poprawę stanu nawierzchni dróg. Dzięki podniesieniu standardu dróg obszar miasta będzie lepiej dostępny komunikacyjnie. Drogi tworzące układ komunikacyjny miasta należy modernizować (w zależności od możliwości i potrzeb) do parametrów technicznych właściwych dla dróg: głównych ruchu przyspieszonego klasy technicznej GP 2/2 (dwujezdniowa) (min. szerokość w liniach rozgraniczających – 35 m), głównych klasy technicznej G (min. szerokość w liniach rozgraniczających – 25 m), zbiorczych klasy technicznej Z (min. szerokość w liniach rozgraniczających – 20 m), lokalnych klasy technicznej L (min. szerokość w liniach rozgraniczających – 15 m) i dróg dojazdowych klasy technicznej B (min. szerokość w liniach rozgraniczających – 10 m).

Istotną inwestycją w zakresie modernizacji zewnętrznego układu komunikacyjnego jest budowa obwodnicy dla miasta Kowalewo Pomorskie w klasie technicznej drogi GP 2/2 (dwujezdniowej). W następstwie zmieni się układ komunikacyjny i pojawią się możliwości uruchomienia nowych obszarów inwestycyjnych w mieście. Spowoduje to przede wszystkim odciążenie śródmieścia z ruchu tranzytowego. Natomiast przebudowa czterech skrzyżowań związana z nowym przebiegiem drogi krajowej nr 15 na obszarze miasta pozwoli na lepsze skomunikowanie miasta z obszarem gminy. Dostępność komunikacyjna miasta z obwodnicą możliwa będzie poprzez projektowane węzły drogowe. Zakładana jest również modernizacja drogi wojewódzkiej nr 554 Orzechowo – Golub-Dobrzyń.

GMINA

W kategoriach administracyjnych układ komunikacji drogowej w obszarze gminy Kowalewo Pomorskie tworzą drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

W studium przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na ponadlokalny i lokalny.

A) Docelowy układ ponadlokalny:

- autostrada A1 relacji Gdańsk – Gorzyczki (granica państwa) – w budowie;
- Droga krajowa nr 15 Trzebnica – Ostróda – klasa techniczna GP 2/2 (dwujezdniowa), z projektowanym obejściem miasta Kowalewo Pomorskie - na rysunku studium wskazano dwa warianty przebiegu projektowanej obwodnicy oraz proponowane rozwiązania skrzyżowań z istniejącymi ciągami komunikacyjnymi;:
- Drogi wojewódzkie:
  - droga nr 554 – Orzechowo – Golub-Dobrzyń – klasa G,
  - droga nr 649 – Sierakowo – Pluskowęsy – klasa G,
- Drogi powiatowe:
  - droga nr 1721 – Ryńsk – Sierakowo – klasa Z,
  - droga nr 1722 – Wąbrzeźno – Kowalewo Pomorskie – klasa L,
  - droga nr 1725C – Zieleń – Dylewo – klasa L,
  - droga nr 2101C – Pluskowęsy – Piątkowo – klasa L,
  - droga nr 2102C – Mlewiec – Wielka Łąka – klasa L,
  - droga nr 2103C – Srebrniki – Mariany – klasa L,
  - droga nr 2104C – Wielkie Rychnowo – Kowalewo Pomorskie – klasa L,
  - droga nr 2105C – Wielka Łąka – Szewa – klasa L,
  - droga nr 2106C – Wielka Łąka – Lipienica – klasa L,
  - droga nr 2107C – Szychowo – Chełmonie – klasa L,
  - droga nr 2108C – Kowalewo Pomorskie – Okonin – klasa L,
  - droga nr 2109C – Chełmonie – Ostrowie – klasa L,
  - droga nr 2110C – Kiełpiny – Ostrowie – klasa L.

B) Docelowy układ lokalny:

- Pozostałe drogi powiatowe i gminne – klasa L.

W celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania sieci drogowej w gminie niezbędne są działania mające na celu utrzymanie, bądź poprawę stanu nawierzchni dróg. Dzięki podniesieniu standardu dróg obszar gminy będzie lepiej dostępny komunikacyjnie. Wpłynie to znacząco na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obszaru całej gminy. Ma to szczególne znaczenie w przypadku uruchomienia nowych obszarów pod rozwój turystyki w północno-wschodniej części gminy.

Istotną inwestycją w zakresie modernizacji nadrzędnego układu komunikacyjnego będzie budowa obwodnicy dla miasta Kowalewo Pomorskie. W następstwie zmieni się układ komunikacyjny i pojawia się możliwości uruchomienia nowych obszarów inwestycyjnych w gminie. Inwestycja ta również wpłynie na poprawienie bezpieczeństwa podróżnych oraz w istotny sposób skróci czas podróży zwiększając dostępność gminy. W wyniku przebudowy drogi krajowej nr 15 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r., Nr 43, poz. 430), powstaną drogi serwisowe wzdłuż przebudowanej drogi krajowej nr 15 skomunikowane z nią poprzez skrzyżowania.

Zakładana jest również przebudowa drogi wojewódzkiej nr 554 do klasy technicznej G, zakładająca remont nawierzchni, przebudowie ośmiu skrzyżowań oznaczonych na załączniku graficznym wraz z zapewnieniem dróg dojazdowych, a także poszerzenie jej na odcinku skrzyżowania z planowaną obwodnicą. Również po roku 2010 planowana jest przebudowa drogi nr 649.

W układzie podstawowym przewidywana jest przebudowa drogi powiatowej nr 1722C Wąbrzeźno – Kowalewo Pomorskie.

W zakresie rozbudowy układu uzupełniającego, rekomenduje się:

- Utwardzania kamieniem co najmniej 35 km dróg, tj. rocznie 5 km;
- Utwardzenie nawierzchni asfaltem następujących dróg:
  - Elzanowo – Mariany: odcinek drogi gminnej nr 110115 Elzanowo – Paśniki – Nowy Dwór od drogi krajowej w Elzanowie do drogi gminnej nr 110116C Elzanowo – Mariany oraz droga gminna nr 110116C Elzanowo – Mariany w całości;

- Napole – Pluskowęsy: odcinek drogi gminnej nr 110129C Bielsk – Napole – Pluskowęsy od drogi wojewódzkiej w Napolu do drogi krajowej w Pluskowęsach;
- Frydrychowo: droga gminna nr 110139C Frydrychowo prowadząca (k/sklepu) od drogi krajowej do drogi nr 110138C Chełmonie: odcinek drogi gminnej nr 110127C Bielsk – Chełmonie – gr. gminy – Leśno znajdujący się na terenie Sołectwa Chełmonie od drogi powiatowej Chełmonie – Ostrowite do granicy lasu.

Powyższe działania modernizacyjne powinny spełniać warunki techniczne określone przepisami Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r., w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. nr 43, poz. 430).

Kolej

MIASTO

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie komunikacji kolejowej po roku 2010 przewiduje się modernizację istniejącej linii nr 353 relacji Poznań – Skandawa oraz linii nr 209 relacji Bydgoszcz – Brodnica.

GMINA

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 353 relacji Poznań – Ława oraz linia kolejowa nr 209 relacji Bydgoszcz – Brodnica, które są w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego przewidziane po roku 2010 do modernizacji. Modernizacja linii kolejowej nr 209, jako linii regionalnej ma zapewnić dobrą dostępność siedzib urzędów powiatowych i gminnych (obecnie ruch odbywa się na odcinku Bydgoszcz-Chełmża).

Ścieżki i szlaki rowerowe

MIASTO

Należy dążyć do realizacji spójnej sieci dróg rowerowych, zapewniających oprócz funkcji rekreacyjnej, również alternatywną, w stosunku do ruchu samochodowego i pieszego, formę dojazdów do pracy, szkół i obiektów usługowych. Niezbędne jest wyposażenie ścieżek i szlaków w oznaczenia pionowe i poziome oraz infrastrukturę towarzyszącą. W planie rozwoju lokalnego zaproponowano budowy następujących ścieżek rowerowych:

- budowa ścieżki rowerowej z Kowalewa Pomorskiego do Sierakowa (zrealizowana),
- budowa ścieżki rowerowej z Kowalewa Pomorskiego do Bielska.

GMINA

Należy dążyć do realizacji spójnej sieci dróg rowerowych, zapewniających oprócz funkcji rekreacyjnej, również alternatywną, w stosunku do ruchu samochodowego i pieszego, formę dojazdów do pracy, szkół i usług. Niezbędne jest wyposażenie ścieżek i szlaków w oznaczenia pionowe i poziome oraz infrastrukturę towarzyszącą. W planie rozwoju lokalnego zaproponowano budowy następujących ścieżek rowerowych:

- budowa ścieżki rowerowej z Kowalewa Pomorskiego do Szychowa (zrealizowana),
- budowa ścieżki rowerowej z Frydrychowa do Pluskowęs (zrealizowana),
- budowa ścieżki rowerowej z Kowalewa Pomorskiego do Bielska,
- budowa ścieżki rowerowej z Kowalewa Pomorskiego do Sierakowa (zrealizowana)

Ponadto obecnie projektowane są następujące ścieżki rowerowe:

- Elzanowo – Szychowo,
- Frydrychowo – Napole,
- Mlewo – Mlewiec,
- Wielkie Rychnowo – Wielka Łąka.

7.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w mieście zakłada się utrzymanie zaopatrzenia w wodę na obecnym poziomie. Teren miasta jest zwodociągowany w całości. Zaopatrzenie w wodę nowych obszarów wyznaczonych w studium pod zainwestowanie będzie wiązało się z rozbudową i modernizacją istniejącego systemu sieci wodociągowej. Wyżej wymienione działania powinny być poprzedzone badaniem wydajności istniejących ujęć oraz możliwości przesyłowych wodociągu.

Na terenie gminy w zakresie gospodarki wodnej zakłada się utrzymanie zaopatrzenia w wodę z sieci zbiorczej obecnego systemu wodociągowego. Istniejące ujęcia wody w: Piątkowie, Marianach i Wielkiej Łące będą nad głównymi ujęciami dla gminy i miasta.

Zaopatrzenie w sieć wodociągowa nowych obszarów wyznaczonych w studium pod zainwestowanie będzie wiązało się z rozbudową istniejącej sieci wodociągowej. Należy w tym celu monitorować obciążenia ujęć wody. Istniejącą sieć wodociągowa należy, w miarę potrzeb modernizować. Wyżej wymienione działania inwestycyjne powinny być poprzedzone badaniem wydajności istniejących ujęć oraz możliwości przesyłowych wodociągu

Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Nowe obszary, wskazane w Studium pod zabudowę i zainwestowanie na terenie miasta zostaną włączone do istniejącej zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Tylko w ten sposób zminimalizuje się ryzyko zanieczyszczenia środowiska naturalnego do minimum.

Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wiąże się z rozbudową istniejącej sieci kanalizacji. Oprócz miasta, dotychczas skanalizowane zostały w części wsie: Frydrychowo, Piątkowo i Wielka Łąka. Ścieki z tych obszarów trafiają do oczyszczalni w Wielkiej Łące, Piątkowie i Kowalewie Pomorskim. Ponadto, wyznaczona została aglomeracja Kowalewo Pomorskie z oczyszczalnią ścieków, zlokalizowaną w miejscowości Kowalewo Pomorskie. W granicach aglomeracji znajduje się miasto Kowalewo Pomorskie oraz części miejscowości Frydrychowo, Podborek i Zapłuskowęsy, położonych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

Aktualnie na terenie aglomeracji długość sieci ogółem wynosi 21,0 km, w tym grawitacyjnej – 16,0 km i tłocznej 5,0 km. Sieć kanalizacyjna sanitarna stanowi 18,8 km, w tym grawitacyjna – 13,6 km, natomiast kanalizacyjna ogólnospławna – 2,2 km, w tym grawitacyjna 2,2 km.

Na terenie gminy projektowana jest sieć kanalizacji sanitarnej dla obszaru Wielkiego Rychnowa. W ramach projektu przewiduje się wykonanie:

- kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej,
- przepompowni ścieków PS-I, PS-II, PS-III w Wielkim Rychnowie,
- przepompowni osiedlowych PO-1, PO-2 w miejscowości Wielkie Rychnowo,
- rurociągów tłocznych z poszczególnych przepompowni,
- przepompowni PS-IV w miejscowości Mariany, z której ścieki przetłoczone zostaną do istniejącego rurociągu tłoczego w ul. Odrodzenia w Kowalewie Pomorskim. Do rurociągu tłoczego prowadzącego ścieki z przepompowni PS-IV podłączonych zostanie 9 posesji w układzie ciśnieniowym.

Przesył ścieków przebiegać będzie przez miejscowości Wielkie Rychnowo, Mariany i Szychowo do włączenia się do istniejącego rurociągu tłoczego w ul. Odrodzenia w Kowalewie Pomorskim.

W perspektywie przewidziano również możliwość włączenia do projektowanej kanalizacji sanitarnej miejscowości położonych wokół Wielkiego Rychnowa: Nowy Dwór, Borówno, Wielka Łąka, Mlewiec i Mariany. W uzasadnionych przypadkach studium dopuszcza się realizację budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Kowalewie Pomorskim posiada wystarczające rezerwy do objęcia systemem kanalizacji sanitarnej obszarów rozwojowych – wskazanych do urbanizacji, zgodnie z rysunkiem studium. Docelowo dopuszcza się możliwość utworzenia dla tych terenów drugiej aglomeracji ściekowej (po spełnieniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych) lub włączenie do aglomeracji Kowalewo Pomorskie.

W pozostałych obszarach wiejskich oczyszczanie ścieków odbywać się będzie poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków lub gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych. Należy również dążyć do modernizacji oczyszczalni ścieków, zlokalizowanych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie,

ale kierunkowym rozwiązaniem dla gminy będzie układ centralny w jedną oczyszczalnię ścieków w Kowalewie Pomorskim.

Wraz z budową i modernizacją sieci kanalizacji sanitarnej należy dążyć do budowy sieci kanalizacji deszczowej, szczególnie na obszarach najbardziej zurbanizowanych i wymagających takiego systemu.

2. Elektroenergetyka

Zasilanie miasta w energię elektryczną odbywa się z sieci źródłowej 110 kV za pośrednictwem GPZ z w Martyńcu. Dalej za pośrednictwem sieci średniego napięcia 15 kV poprzez stację trafo i sieci niskiego napięcia nN 0,4 kV do odbiorców indywidualnych. Aktualnie istniejące urządzenia elektroenergetyczne zabezpieczają potrzeby mieszkańców. Decyzję o modernizacji sieci w wersji napowietrznej lub kablowej podejmie jej dysponent i będzie ona uzależniona od aktualnej dyspozycji środków finansowych na ten cel.

W okresie kierunkowym przyłączenie nowych obszarów rozwojowych może wiązać się z rozbudową istniejących stacji transformatorowych na terenie miasta (obciążenie do 80 %) lub budową nowych.

Ustala się strefę ochronną od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia WN 110 kV w odległości 20 m od osi linii, w której obowiązuje:

- zakaz lokalizacji obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi,
- lokalizacja innych obiektów i urządzeń za zgodą zarządcy sieci.

Ponadto dla linii niskiego napięcia 15 kV ustala się pas techniczny o szerokości 6,5 m od osi linii, w której obowiązuje: lokalizacja innych obiektów i urządzeń za zgodą zarządcy sieci.

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się z sieci źródłowej 110 kV za pośrednictwem GPZ zlokalizowanym w Martyńcu. Dalej za pośrednictwem sieci średniego napięcia 15 kV poprzez stację trafo i sieci niskiego napięcia nN 0,4 kV do odbiorców indywidualnych. Aktualnie istniejące urządzenia elektroenergetyczne zabezpieczają potrzeby mieszkańców. Decyzję o modernizacji sieci w wersji napowietrznej lub kablowej podejmie jej dysponent i będzie ona uzależniona od aktualnej dyspozycji środków finansowych na ten cel.

Ustala się strefę ochronną od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia WN 110 kV w odległości 20 m od osi linii, w której obowiązuje:

- zakaz lokalizacji obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi,
- lokalizacja innych obiektów i urządzeń za zgodą zarządcy sieci.

Ponadto dla linii niskiego napięcia 15 kV ustala się pas techniczny o szerokości 6,5 m od osi linii, w której obowiązuje lokalizacja innych obiektów i urządzeń za zgodą zarządcy sieci.

Na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejącego środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar.

3. Gazownictwo

Aktualnie miasto korzysta z gazu sieciowego dostarczanego gazociągiem przesyłowym DN 80 wysokiego ciśnienia relacji Turzno – Kowalewo Pomorskie, poprzez stację redukcyjną I stopnia w Szychowie. Istnieje potrzeba rozbudowy sieci rozdzielczej na terenie miasta.

Rozwój sieci gazowej w gminie powinien następować w oparciu o rozbudowę istniejącego układu, do jakiego podłączona jest gmina Kowalewo Pomorskie. Istnieje również potrzeba budowy sieci rozdzielczej na terenie gminy.

4. Ciepłownictwo

W zakresie gospodarki cieplnej należy dążyć do eliminowania surowca stałego (węgiel), jako źródła pozyskiwania energii cieplnej. Należy zastępować go surowcami ekologicznymi takimi jak gaz, biomasa czy energia słoneczna. Studium nie przewiduje budowy sieci ciepłowniczej w poszczególnych miejscowościach gminy.

Miasto również nie posiada systemu ciepłowniczego. Większość zabudowy wykorzystuje lokalne źródła ciepła. Największą z nich jest kotłownia dostarczająca ciepło do osiedla bloków mieszkaniowych i budynków szkolnych.

Rozwój sieci grzewczej w mieście powinien być ukierunkowany na budowę systemu centralnego ogrzewania opartego na wykorzystaniu ekologicznych źródeł energii. Siecią powinny zostać objęte obszary o najsilniejszej urbanizacji.

Takie działania wyeliminują między innymi niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska.

W przypadku lokalnych kotłowni także należy dążyć do eliminowania surowca stałego (węglą) jako źródła pozyskiwania energii cieplnej. Należy zastępować go surowcami ekologicznymi takimi jak gaz, biomasa czy energia słoneczna.

5. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji postuluje się:

- a) unowocześnienie sieci i urządzeń telekomunikacyjnych,
- b) docelową wymianę napowietrznych linii telekomunikacyjnych na rzecz kabli światłowodowych,
- c) modernizację istniejących budynków pocztowo-telekomunikacyjnych,
- d) sukcesywne zwiększanie liczby abonentów telefonicznych.

6. Gospodarka Odpadami

Gmina i miasto na swoim terenie nie posiadają żadnego składowiska odpadów. Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planu gospodarki odpadami dla gminy i miasta Kowalewo Pomorskie, z uwzględnieniem Programu ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego 2010 (uchwalonego przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXIV/468/08 z dnia 3 lipca 2008 r.). Zgodnie z założeniami ww. dokumentów odpady bytowo-gospodarcze z terenu miasta i gminy wywożone są i unieszkodliwiane na międzygminnym składowisku odpadów w Niedźwiedziu gm. Dębowa Łąka.

Celem nadrzędnym w stosunku do właściwej gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko, poprzez zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych oraz właściwe zagospodarowanie powstałych odpadów.

Wskazana jest selekcja odpadów u źródeł powstawania.

Zadania podlegające realizacji przez gminę to:

- a) monitoring oraz likwidacja terenów mogących podlegać procesowi degradacji przez odpady (likwidacja „zwyczajowych” miejsc składowania odpadów);

- b) rozbudowa istniejącego systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów opakowaniowych;
- c) zorganizowanie selektywnej zbiórki bioodpadów;
- d) rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych;
- e) zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów budowlanych;
- f) współdziałanie w tworzeniu i rozwoju systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych;
- g) współdziałanie w tworzeniu systemu identyfikacji, ewidencji i rejestracji odpadów.

7. Melioracje

Na terenie gminy występują urządzenia melioracji podstawowych: Struga Kowalewska (miejscowości: Kowalewo Pomorskie, Bielsk, Sierakowo, Chełmoniec, Chełmonie), Struga Rychnowska (miejscowości: Mlewiec, Wielkie Rychnowo, Borówno, Wielka Łąka, Pruska Łąka) oraz Struga Toruńska (miejscowości: Mlewo, Mlewiec). Są to urządzenia melioracji podstawowych wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. (Dz. U. Nr 16, poz. 149) w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, w stosunku do których Marszałek Województwa wykonuje prawa właścicielskie.

Gospodarowanie i zarządzanie urządzeniami melioracji podstawowych powinno być zgodne z zapisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.), a także poprzedzone ustaleniami z Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Ponadto w miejscowościach Borówno, Srebrniki, Wielkie Rychnowo i Napole występują rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m, które zgodnie z zapisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.) są urządzeniami melioracji podstawowych.

Na terenie gminy znajdują się również urządzenia melioracji szczegółowych, dla których właściwym organem zarządzającym jest Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim.

Ze względu na występowanie na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych projekty miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego winny być przedkładane do opiniowania ww. organom.

7.3. OBRONA CYWILNA

- a) przy projektowaniu wszystkich nowych i przebudowywanych obiektów należy zapewnić możliwość przystosowania oświetlenia wewnętrznego oraz zewnętrznego dla potrzeb obrony cywilnej,
- b) na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy projektować i realizować studnie publiczne - awaryjne dla zaopatrzenia ludności w wodę na wypadek unieruchomienia wodociągu komunalnego z zachowaniem warunków określonych w przepisach szczególnych,
- c) wszystkie zakłady pracy powinny przewidzieć zabezpieczenie, możliwości ukrycia przed zagrożeniami czasu pokoju i wojny najliczniejszej pracującej zmiany w zakładzie, a wszyscy mieszkańcy w ramach swoich domów mieszkalnych.
- d) dokumentacja projektowa, od której przepisy szczególne wymagają, uwzględnienia zagadnień obrony cywilnej, na każdym etapie jej opracowania podlega uzgodnieniu z odpowiednim organem ds. obronności.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym określonych w studium stanowi zadania własne gminy. Zadania te powinny być określone w wieloletnich programach inwestycyjnych gminy i finansowane ze środków budżetu gminy. Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym są ponadto zadania i cele zapisane w strategicznych dokumentach gminy, jak Strategia Rozwoju Gminy Kowalewo Pomorskie, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Kowalewo Pomorskie. Należą do nich m.in.

- a) realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej w celu poprawy standardów zamieszkania w istniejących zasobach oraz tworzenia warunków do dalszego rozwoju gminy,

- b) realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury społecznej głównie szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej, pomocy i opieki społecznej, sportu,
- c) realizacja mieszkań socjalnych poprzez budowę nowych obiektów lub adaptację istniejących obiektów komunalnych,
- d) sukcesywna przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych i ulic lokalnych,
- e) budowa nowych gminnych ulic zbiorczych i lokalnych,
- f) realizacja spójnej sieci tras rowerowych,
- g) przeciwdziałanie skutkom bezrobocia poprzez tworzenie prawa miejscowego sprzyjającego utrzymaniu i powiększeniu liczby miejsc pracy, organizowanie różnych form aktywizacji bezrobotnych,
- h) działania na rzecz obszarów zieleni miejskiej poprzez ochronę i porządkowanie istniejących oraz tworzenie nowych obszarów a także rozbudowę i budowę urządzeń sportowo-rekreacyjnych,
- i) działanie na rzecz rozwoju turystyki krajoznawczej poprzez wytrasowanie szlaków turystyki rowerowej, pieszej i wodnej w powiązaniu z siecią ponadlokalną,
- j) promocja gminy poprzez utworzenie i eksploatację banku danych, współpracę z miastami partnerskimi.

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1

Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Plan Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego, odnośnie gminy Kowalewo Pomorskie, nie zawiera zadań rządowych wpisanych do rejestru zadań rządowych. Dokument ten określa jednak proponowane zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu krajowym:

- budowa autostrady A-1,
- przebudowa drogi krajowej nr 15 do drogi klasy technicznej GP 2/2 (dwujezdniowej),
- modernizacja linii kolejowej nr 353 relacji Poznań – Skandawa.

**Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim –
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

- Likwidacja składowisk stwarzających zagrożenie dla środowiska,
- Likwidacja wszystkich nieczynnych mogiłników niespełniających wymogów ochrony środowiska,
- Przebudowa drogi krajowej nr 15 do klasy technicznej GP 2/2 (dwujezdniowej) wraz z obejściem miasta Kowalewa Pomorskiego,
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 554 relacji Orzechowo – Golub-Dobrzyń do drogi klasy technicznej G,
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 649 relacji Sierakowo – Pluskowęsy do drogi klasy technicznej G,
- Przebudowa linii kolejowej nr 209 relacji Bydgoszcz – Brodnica,
- Regulacja, naprawa i odbudowa rzek i kanałów: Struga Rychnowska, Struga Toruńska, Struga Radzyńska (Trynka).

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- a) W studium nie wskazuje się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- b) Na rysunku studium nie wskazuje się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni powyżej 2000 m², dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- c) Na terenie gminy występują tereny górnicze, dla których zgodnie z art. 53. ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r., Nr 27, poz. 96 z późn. zm.) istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – wskazano na rysunku studium.

Zgodnie z art. 53. ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r., Nr 27, poz. 96 z późn. zm.):

- Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej;
- Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:
  - wykonania uprawnień określonych w koncesji,
  - zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
  - ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.
- Plan, może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

- Koszty sporządzenia projektu planu, ponosi przedsiębiorca.
- Projekt planu, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego.
- Jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne, rada gminy może podjąć uchwałę o odstąpieniu od sporządzenia planu, o którym mowa w ust. 1.

11.OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W granicach opracowania studium określono obszary stanowiące potencjalne tereny rozwojowe – wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz tereny zainwestowane - wymagające uporządkowania, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Granice obszarów wrysowano na rysunku studium w skali 1:25 000 (kierunki rozwoju gminy) i 1:10 000 (kierunki rozwoju miasta).

Ponadto dopuszcza się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w terenach zainwestowanych miasta i wsi w miarę potrzeb i w granicach określonych stosowną uchwałą Rady Miejskiej a także na potrzeby rozbudowy i budowy nowej infrastruktury technicznej – w tym, dróg. Niniejsze studium dopuszcza także sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi, w obszarach – wskazanych na rysunku studium, w których dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe, biogazownie i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejącego środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar.

12. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W obrębie granic administracyjnych miasta i gminy Kowalewo Pomorskie nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi jak również obszary osuwiskowe.

13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy udzielono następujących koncesji na wydobywanie kopaliny pospolitej – kruszywa naturalnego ze złożeń:

Nr Koncesji / znak sprawy/ data wydania	Organ wydający koncesję	Nazwa złoża/ Miejscowość/ nr działki/	Powierzchnia	Data ważności
OŚ.IV.7521-14/95 z dnia 1.06.1995 r.	Urząd Wojewódzki w Toruniu	„Nowy Dwór” Nowy Dwór dz. nr 104/2	5,0 ha	30.06.2015 r.
OS.7510-12/2006 z dnia 13.10.2006 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	„Nowy Dwór II” Nowy Dwór dz. nr 19/3	1,97 ha	31.12.2020 r.
OS.7510-2/07/08 z dnia 14.03.2008 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	„Sierakowo I” Sierakowo dz. nr 62/2 i 65	1,98 ha	31.12.2018 r.
OS.7510-3/07/08 z dnia 14.03.2008 r.	Starosta Golubsko-Dobrzyński	Pruska Łąka dz. nr 6/7 i 6/8	1,68 ha	31.12.2017 r.
Nr 153/W/08 ŚG.III.tk.751-1/49/07/08 z dnia 01.04.2008 r.	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.-Pom.	„Nowy Dwór II” Nowy Dwór dz. nr 19/3, 104/7	7,8 ha	31.12.2022 r.

Źródło: dane UM w Kowalewie Pomorskim

Decyzją znak: ŚG-V.7427.8.2017 z dnia 05.06.2017 r. Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zatwierdził dokumentację geologiczną złoża kruszywa naturalnego „MLEWO V” obejmującego tereny działek oznaczonych nr geod. 200 i 201/3 położonych w obrębie ewidencyjnym Mlewo.

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie – obowiązują następujące tereny górnicze

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec. ost.	stan	
XLIII/1/6	OS.IV.7521-14/95	Nowy Dwór	1995-06-01	aktualny	OŚ.IV.7521-14/95
10-2/3/201	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/0	Nowy Dwór II/A	2008-04-01	aktualny	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/0
10-2/3/201	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/	Nowy Dwór II/B	2008-04-01	aktualny	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/

(wg. danych Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu)

Nazwa obszaru górniczego	Nowy Dwór
Nr rejestru	XLIII/1/6
Uwagi	OG wpisano do rejestru 08.02.1996 r.
Decyzja	OŚ.IV.7521-14/95
z dnia	1995-06-01
wydana przez	Wojewoda - UW w Toruniu
Termin ważności	2015-06-30
Status OG	aktualny
Koncesja eksploatacyjna	OS.IV.7521-14/95
wydana przez	Wojewoda - UW w Toruniu
Data wydania koncesji	1995-06-01
Termin ważności	2015-06-30
Teren górniczy	Nowy Dwór
Data wpisu	1996-02-13

Nazwa obszaru górniczego	Nowy Dwór II/A
Nr rejestru	10-2/3/201
Uwagi	
Decyzja	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/0
z dnia	2008-04-01
wydana przez	Marszałek Wojew. Kujawsko-Pomorskiego
Termin ważności	2022-12-31
Status OG	aktualny
Koncesja eksploatacyjna	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/0
wydana przez	Marszałek Wojew. Kujawsko-Pomorskiego
Data wydania koncesji	2008-04-01
Termin ważności	2022-12-31
Teren górniczy	Nowy Dwór II/A
Data wpisu	2008-07-11

Nazwa obszaru górniczego	Nowy Dwór II/B
Nr rejestru	10-2/3/201
Uwagi	
Decyzja	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/
z dnia	2008-04-01
wydana przez	Marszałek Wojew. Kujawsko-Pomorskiego
Termin ważności	2022-12-31

Status OG	aktualny
Koncesja eksploatacyjna	153/W/08 [ŚG.III.tk.751-1/49/
wydana przez	Marszałek Wojew. Kujawsko-Pomorskiego
Data wydania koncesji	2008-04-01
Termin ważności	2022-12-31
Teren górniczy	Nowy Dwór II/B
Data wpisu	2008-07-11

Na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie nie występują obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Prowadzenie wydobycia kopalin przez rolników, na podstawie uzyskanych koncesji, na terenach rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej gleb jest możliwością pozyskiwania z tej działalności dodatkowych dochodów (dla rolnika jak i dla gminy).

Studium dopuszcza eksploatację kopalin pospolitych na podstawie uzyskanych koncesji geologicznych.

W świetle obowiązujących przepisów – Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U Nr 92, poz. 880) na terenach objętych formą ochrony, zakazuje się m. in.:

- pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.

Działania mające na celu ochronę zasobów kopalin powinny polegać na:

- ochronie złóż kopalin poprzez racjonalną gospodarkę surowcową,
- chronię terenów, na których występują zasoby perspektywiczne.

Zgodnie z art. 53. ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r., Nr 27, poz. 96 z późn. zm.) dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej i plan, może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Główne zadania dla rolnictwa:

- a) racjonalne wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniające dostosowanie kierunków produkcji rolnej, technologii produkcji i poziomu jej intensywności do walorów przyrodniczych danego obszaru.
- b) stymulowanie rozwoju różnych form przedsiębiorczości szczególnie w przetwórstwie rolno-spożywczym i w działalnościach związanych z rolnictwem i jego otoczeniem (przechowywanie i konserwacja surowców rolniczych),
- c) wyłączenie z produkcji rolnej gruntów nie wykorzystywanych rolniczo,
- d) promowanie środowiskowotwórczej funkcji lasów mającej na celu zrównoważoną gospodarkę leśną i rolną, służącą, mieszkańcom i przyjazną, dla środowiska przyrodniczego,
- e) wspieranie działań producentów rolnych na rzecz samoorganizowania się w grupy producenckie, menedżerskie i marketingowe (pomoc w zakresie systemów informacji, szkoleń, organizacyjno — prawna),
- f) zwiększenie koncentracji i specjalizacji produkcji rolnej na terenach najbardziej przydatnych rolniczo, wyznaczenie priorytetowych kierunków lokalnej produkcji o największych szansach rozwoju,
- g) zwiększenie konkurencyjności lokalnych produktów rolnych poprzez wdrażanie nowych proekologicznych technologii jak również poprawa standardów sanitarnych i jakościowych w produkcji żywności oraz wspierania postępu technicznego i biologicznego w produkcji rolnej,
- h) stymulowanie rozwoju infrastruktury technicznej oraz modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych na rzecz tworzenia wielofunkcyjnego modelu wsi dzięki większemu zatrudnieniu w rzemiośle, usługach, turystyce i rekreacji (agroturystyka),
- i) tworzenie sprzyjających warunków dla podniesienia poziomu wykształcenia młodzieży wiejskiej i restrukturyzacji szkolnictwa i doradztwa dostosowanego do zmienności rynku pracy i lokalnych potrzeb gminy,
- j) przeciwdziałanie dalszej degradacji i zanieczyszczeniu środowiska

- przyrodniczego (gleb) i wspieranie działań na rzecz rekultywacji gruntów,
- k) wskazana stopniowa zmiana nośników - na rzecz paliw o niskiej zawartości siarki (gazu ziemnego, gazu propan - butan, oleju opalowego, elektryczności),
  - l) na gruntach rolnych zlokalizowanych poza obszarami zabudowanymi dopuszcza się lokalizację generatorów energii odnawialnej tj. np. elektrownie wiatrowe i in., mając jednak na uwadze potrzebę ochrony istniejącego środowiska przyrodniczego - zgodnie z przepisami odrębnymi, z zastrzeżeniem, iż strefa oddziaływania generatorów musi wchodzić również w wyznaczony na rysunku studium obszar.

Główne zadania dla leśnictwa:

- a) konieczność zachowania trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji,
- b) poprawa stanu sanitarnego lasów,
- c) maksymalne ograniczenie procesów degradujących środowiska leśne, zachowanie i odtworzenie osuszonych zbiorników śródleśnych i cieków,
- d) ograniczenie zrębów zupełnych.
- e) zalesienia nieużytków i gleb niskich klas, spełniających wymogi przepisów szczególnych i odrębnych.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271);

W granicach administracyjnych miasta i gminy Kowalewo Pomorskie nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne.

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

MIASTO

W granicach administracyjnych miasta Kowalewo Pomorskie proponuje się objąć obszar historycznego miasta lokacyjnego programem rewitalizacji. Celem działań rewitalizacyjnych na tym obszarze będą między innymi: poprawa

funkcjonalności struktury ruchu kołowego, oraz estetyki przestrzeni publicznych, ochrona obiektów cennych architektonicznie, rozbudowa i modernizacji sieci infrastruktury technicznej.

GMINA

W obrębie granic administracyjnych gminy wyznaczony jest mogilnik przeznaczony do rekultywacji znajdujący się w miejscowości Piątkowo. Rekultywację należy przeprowadzić zgodnie z programem rekultywacji składowiska.

Rekultywacji podlegają ponadto obszary po eksploatacji surowców naturalnych, zlokalizowane w zachodniej części gminy. W celu maksymalnej ochrony środowiska przyrodniczego, wprowadza się zakaz przeznaczania terenów po eksploatacji surowców naturalnych na składowiska jakichkolwiek odpadów. Należy dążyć do zalesiania tych terenów.

17. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W granicach administracyjnych miasta i gminy Kowalewo Pomorskie terenem zamkniętym w rozumieniu przepisów geodezyjnych i kartograficznych są linie kolejowe nr 353 relacji Poznań – Skandawa i nr 209 relacji linia kolejowa nr 209 Bydgoszcz - Brodnica.

Decyzją Nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. U. Nr 11 z dn. 14 10.2005 r.), według wykazu działek ewidencyjnych, przez które przebiegają linie kolejowe uznane jako tereny zamknięte w granicach województw Tom I (Załącznik do Nr 11. poz. 72 Dz. U. Ministra Infrastruktury z dnia 14.10.2005 r.) tereny kolejowe w granicach działek ewidencyjnych:

- 1,194 – obręb Borówno;
- 13,15 – obręb Chełmoniec;
- 274 – obręb Frydrychowo;
- 37, 89 - obręb Kowalewo Pomorskie 1;
- 6, 11/1, 11/2, 11/3, 11/5, 11/6, 24, 26, 29, 36, 38, 48 - obręb Kowalewo Pomorskie 2
- 334, 338 – obręb Mariany;

- 87, 91 – obręb Napole;
- 103/5, 206 – obręb Nowy Dwór;
- 1, 52, 54 – obręb Sierakowo;
- 252/1, 83/3, 83/6, 83/9 – obręb Wielkie Rychnowo;
- 107, 110, 281, 292, 338 – obręb Zapluskowęsy

uznane zostały w granicach gminy Kowalewo Pomorskie za tereny zamknięte w rozumieniu przepisów geodezyjnych i kartograficznych.